

گزارش نهایی طرح آموزش پایه
برای زنان و کودکان مهاجر افغان در ایران
سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲

انجمن حمایت از زنان و کودکان پناهنده (حامی)
با همکاری
صندوق کودکان ملل متحد در ایران (یونیسف)
اداره کل اتباع و مهاجرین وزارت کشور

طرح ایجاد آموزش پایه برای کودکان و زنان بازمانده از تحصیل مهاجر افغان در ایران توسط انجمن حامی و با حمایت و پشتیبانی صندوق کودکان ملل متحد در ایران از سال ۱۳۸۷ آغاز به کار نمود.

فراهم نمودن امکان دسترسی به آموزش پایه برای کودکان بازمانده از تحصیل افغان در ایران و تحقق اهداف توسعه هزاره سال مبنی بر دست یافتن به حق آموزش در مقطع ابتدایی برای همگان؛ کمرنگ نمودن اختلاف جنسیتی در امر آموزش و در نتیجه فراهم نمودن شرایط فرهنگی، اجتماعی و ایجاد فرصت‌های برابر برای حضور هرچه بیشتر دختران و نیز ایجاد دوره های سوادآموزی برای زنان به منظور افزایش نرخ مشارکت اجتماعی و متعاقباً اقتصادی زنان از اهداف اولیه اجرای این طرح بوده است.

در این مسیر ششمین سال اجرای طرح آموزش پایه در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ پس از طی مراحل رسمی و اداری و انعقاد قرارداد با سایر شرکای اجرایی وارد مرحله اجرایی گردید و اقدامات لازم برای ثبت نام از دانش آموزان واجد شرایط مهاجر افغان و شروع به کار مراکز آموزش پایه در ۴ مرکز تعریف شده در تهران و مشهد انجام پذیرفت.

تعهدات پذیرفته شده در طرح به همراه نیاز سنجی های انجام شده در طول سال های تحصیلی گذشته از نیازها و ضرورت های آموزشی دانش آموزان تحت پوشش و نیز خانواده های آنان منجر به اجرای برنامه های آموزشی و فوق برنامه بسیاری گردید که شرح مختصری از آنها به ترتیب ذیل می باشد:

- توسعه توانایی های آموزشی کودکان مهاجر افغان از طریق برگزاری دوره های آموزش پایه در مقطع ابتدایی از اول تا ششم برای ۱۲۷۳ کودک بازمانده از تحصیل افغان در ۴ مرکز آموزش پایه در تهران و مشهد
- برگزاری دوره های آموزش مهارت های زندگی با موضوعات مفهوم خشم و اشکال آن و شیوه های بردباری و کنترل خشم برای دانش آموزان
- برگزاری دوره های آموزش پایه و سوادآموزی برای ۱۵۵ زن مهاجر افغان
- برگزاری دوره های آموزشی جانبی برای والدین به ویژه در خصوص روشهای فرزند پروری مطلوب، مهارتهای ارتباط موثر و کار آمد با فرزندان، روشهای برخورد بدون خشونت با فرزندان
- آموزش مهارتهای تدریس و به روزرسانی و کارآمد نمودن روشهای تدریس و اداره کلاس برای آموزگاران افغان مراکز
- تقویت استانداردهای سلامت جسمی خانواده های افغان با تشکیل پرونده پزشکی و انجام معاینات پزشکی توسط پزشک برای دانش آموزان و زنان به منظور شناسایی بیماریها، جلوگیری از شیوع بیماریهای واگیر دار یا بیماریهای خاص با ارجاع به پزشک متخصص و پیگیری فرایند درمان
- برگزاری دوره های آموزش بهداشت فردی، خانوادگی و بهداشت بلوغ برای دانش آموزان و خانواده های آنان

- تقویت استانداردهای سلامت روحی خانواده های افغان با ارائه خدمات مددکاری و مشاوره به دانش آموزان به ویژه کودکان آسیب دیده یا در معرض آسیب و کودکان کار و خانواده های آنان
 - تقویت هویت ملی و فراهم نمودن آشنایی هرچه بیشتر کودکان با تاریخ و فرهنگ افغانستان ، سرگذشت و ویژگیهای آن از طریق برگزاری کلاسهای تاریخ و جغرافیای افغانستان .
 - فراهم نمودن تسهیلات سرویس رفت و برگشت خانه به مدرسه و بالعکس برای دانش آموزان به منظور افزایش امنیت و سهولت بیشتر دانش آموزان به ویژه دختران به آموزش .
 - برقراری ارتباط مستمر، هدفمند و موثر با مسئولین و سیاستگذاران اجرایی و آموزشی کشور به منظور تغییر سیاستهای آموزشی در مسیر افزایش دسترسی کودکان مهاجر افغان مقیم ایران به آموزش با توجه به بند ۳ اصل ۳ قانون اساسی و بند ۱ ماده ۴۳ همان قانون مبنی بر برخورداری همه افراد از حق تحصیل صرفنظر از تابعیت آنها
 - برقراری ارتباط موثر و پایدار با جامعه مهاجران افغان و شناسایی مسایل و مشکلات و دغدغه های آنها
- آنچه ذکر آن در اینجا لازم به نظر می رسد، توجه ویژه انجمن حامی به نیازهای خاص جامعه مهاجران افغان در ایران و تلاش بسیار برای حساس سازی خانواده های مهاجر نسبت به آموزش و تحصیل فرزندانشان است . امری که متأسفانه به دلیل نیازهای اقتصادی، ضعف فرهنگی و نیز عدم احساس نیاز به سواد و کاربرد آن در زندگی فعلی خانواده های مهاجر با مشکلاتی روبرو است و در عین حال دشواری مربوط به روند اداری ثبت نام و نیز شهریه های بالا در مدارس دولتی ، بر نگرانی های مربوط به کاهش دسترسی کودکان مهاجر افغان به آموزش افزوده است.
- در عین حال با وجود تحریمهای اقتصادی و دشواریهای بسیار برای جذب منابع و کمکهای بین المللی که کاهش شدید منابع مالی در سطح ملی و بین المللی را برای انجمن در پی داشت اما با همت بالای همکاران آموزشی و اجرایی در کلیه مراکز آموزشی موفق به پیشبرد اهداف تعریف شده برای توسعه دسترسی کودکان بازمانده از تحصیل مهاجر افغان گردید که گزارش تفصیلی فعالیت های انجام شده شاهدهی بر اقدامات صورت گرفته در طول سال تحصیلی گذشته می باشد.
- در پایان لازم است از تمام همکاری ها و کمک های سخاوتمندانه صندوق کودکان سازمان ملل متحد در ایران، اداره کل اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور، اداره کل نظارت و بازرسی وزارت آموزش و پرورش، اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران و شهرستان های تهران ؛ اداره آموزش و پرورش کهریزک و منطقه ۵ تهران ؛ شورای شهر و شهرداری تهران و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی خیری که با حمایتهای خود، ما را در فراگیر نمودن آموزش برای کودکان مهاجر افغان در ایران ، یاری نمودند، تشکر می نمایم.

انجمن حمایت از زنان و کودکان پناهنده (حامی)

الف - شناسایی و انتخاب مکان آموزشی مورد نظر طرح

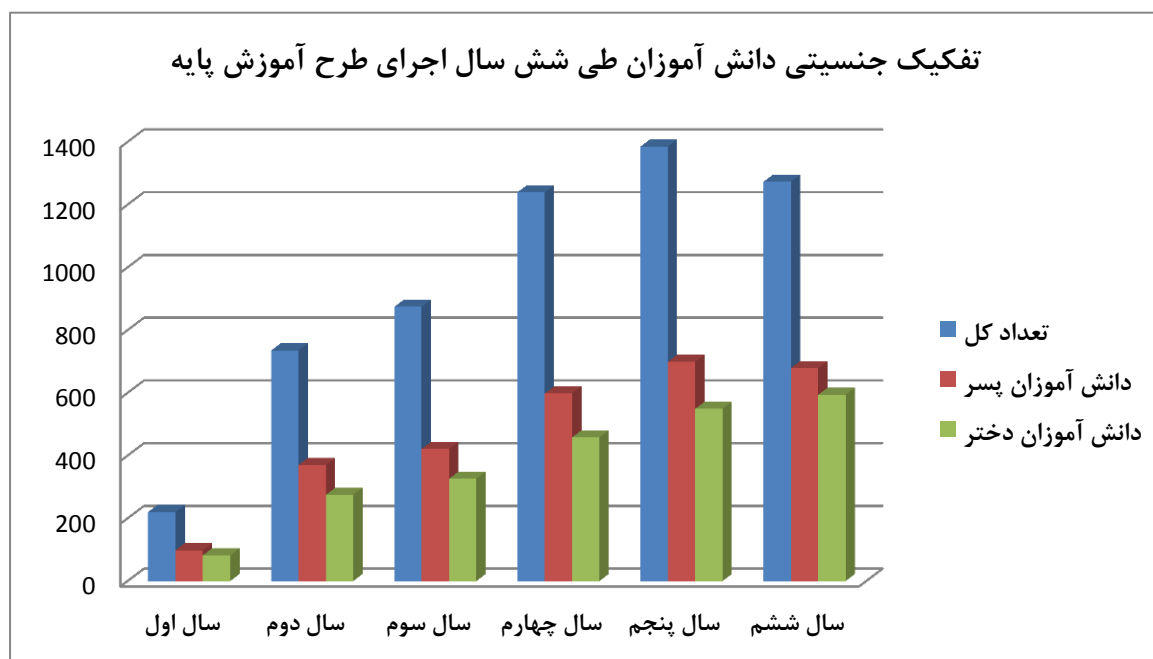
* مطالعه اولیه منطقه یا مناطق مورد نظر برای اجرای طرح

فراوانی خانواده های مهاجر افغانستانی، بالا بودن نرخ زاد و ولد، نامناسب بودن وضعیت اقتصادی خانواده ها، پایین بودن سطح فرهنگی و وجود نگرش های سنتی و فقر فرهنگی والدین در خانواده های افغان، گاه در برخی مناطق جغرافیایی بنا به شرایط ویژه آن منطقه و شرایط ساکنین مهاجر و پناهنده آن منطقه بیشتر خودنمایی می کند؛ این امر به ویژه در استان تهران که مناطق سکونت جمعیت مهاجران و پناهندگان از پراکندگی بالایی برخوردار است، بیشتر مصداق دارد.

از این رو در اولین سال برگزاری دوره های آموزش پایه توسط انجمن حامی توجه به این مناطق جغرافیایی در کنار نیاز جمعیت هدف به برخورداری از فرصت آموزش مد نظر بود. همین امر با توجه به میزان آسیب پذیری کودکان براساس دلایلی که مهمترین آن کار کودکان و متعاقباً دور ماندن از مدارس و نیز کم رنگ شدن امکان کودکی و بهره مندی از حقوق این دوره زندگی ، موجب شد که انجمن حامی اقدام به شناسایی مناطق مورد نظر خود با توجه به معیارهای فوق الذکر نماید.

بنابراین منطقه کهریزک آموزش و پرورش استان تهران به عنوان منطقه ای با حضور گسترده مهاجران و پناهندگان افغان و تعداد بالای کودکان نیازمند به برخورداری از حق آموزش ، اولین مکان برای برگزاری اجرای طرح آموزش پایه توسط انجمن حامی بود. در این منطقه که زین پس با عنوان مرکز آموزش پایه شورآباد از آن یاد خواهد شد، انجمن حامی اقدام به اجاره شیفیت دوم دو مدرسه دولتی همجوار نمود. این امر که مهمترین تأثیر آن، برقراری فرصت مساوی تحصیل کودکان پناهنده و مهاجر افغانستانی مقیم منطقه مزبور با کودکان ایرانی در محیطی آموزشی با استانداردهای آموزش و پرورش ایران می باشد، با تفکیک مراکز آموزش پایه دخترانه و پسرانه میسر شد.

تفکیک جنسیتی دانش آموزان حتا در سطح پایه های آموزشی نیزهمانطور که در گزارش های پیشین بررسی شد، تأثیر چشمگیر و شگرفی در بالا بردن حضور دختران در مراکز آموزش پایه داشته است که گواه این امر افزایش تعداد دختران از سال اول اجرای طرح به دلیل تلاش برای تفکیک جنسیتی دانش آموزان حتا در پایه های آموزشی و نیز استفاده از سرویس رفت و آمد می باشد.

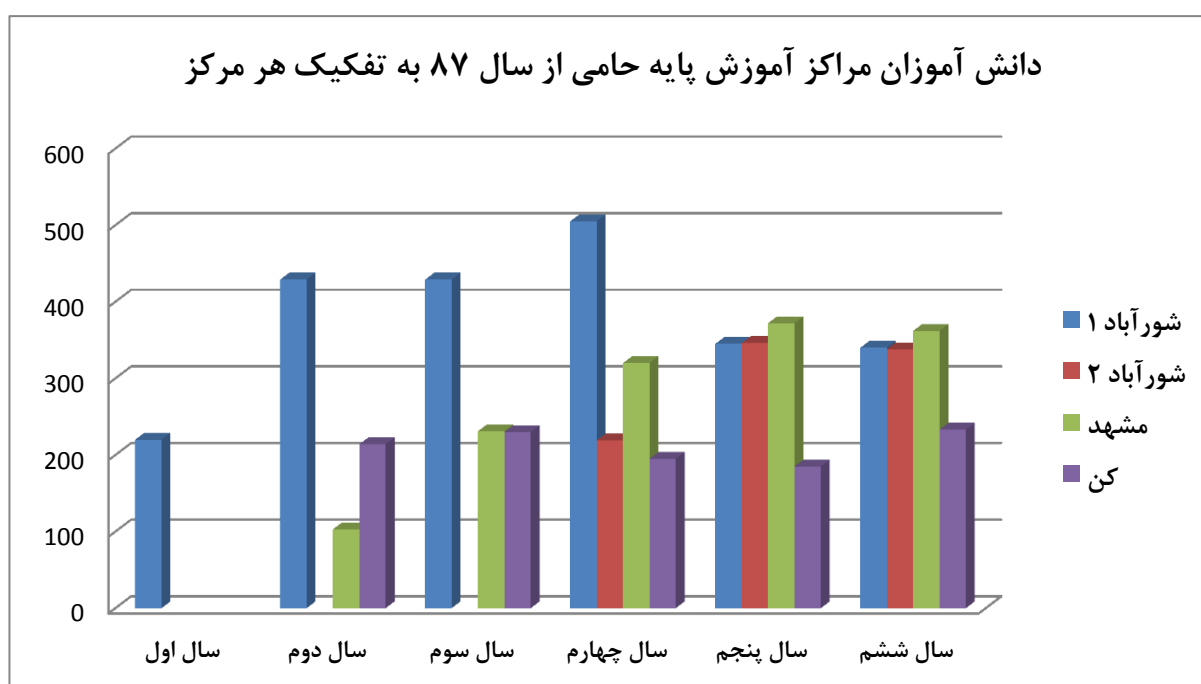
از سوی دیگر منطقه ۵ آموزش و پرورش استان تهران که به دلیل حضور گسترده مهاجران و پناهندگان افغان در منطقه موسوم به کن در این بخش، مرکز آموزش پایه انجمن حامی در این منطقه به همین نام خوانده خواهد شد، دومین منطقه منتخب انجمن حامی در تهران برای اجرای طرح آموزش پایه بود.

این منطقه از یک سو یکی از محله های قدیمی مدنظر اتباع افغانستانی برای زندگی بوده است. از سوی دیگر به دلیل وجود باغات و فرصتهای شغلی به ویژه برای کودکان که شرح مفصل تر آن در قسمت دوم ذکر خواهد شد، یکی از مهمترین مناطق تهران برای سکونت آن دسته از مهاجران و پناهندگان افغانستانی شده است که سال های اخیر وارد تهران شده اند. همین امر موجب حضور اتباع فاقد کارت آمایش و حتا پاسپورت با ویزای معتبر در این منطقه نسبت به دو مرکز آموزش پایه حامی در شورآباد و مشهد شده است.

از آنجاییکه شهر مشهد از جمله مهمترین شهرهای میزبان مهاجران و پناهندگان به ویژه افغانستانی از دیر زمان بوده است، انجمن حامی دومین مرکز آموزش پایه خود را در این شهر تأسیس نمود. از آنجاییکه منطقه گلشهر در این شهر از پر تراکم ترین محله های سکونت مهاجران و پناهندگان افغان می باشد، انجمن حامی برآن شد که مرکز

آموزش پایه خود در مشهد در منطقه ای نزدیک به گلشهر موسوم به طبرسی راه انداز کند که در عین حال نزدیک به حرم امام رضا (ع) به عنوان یکی از مهمترین مناطق پر جمعیت مهاجران و پناهندگان افغانستانی نیز می باشد. از دیگر ویژگیهای این منطقه، جمعیت زیاد کودکان و تقاضای زیاد خانواده ها برای ثبت نام فرزندان شان برای تحصیل می باشد.

نمودار زیر ارائه دهنده جدول نموداری دانش آموزان شاغل به تحصیل از ابتدای راه اندازی طرح آموزش درشش سال پیش تا کنون می باشد که چگونگی و ترتیب تأسیس مراکز آموزش پایه حامی در مراکز مختلف را نیز نشان می دهد.

* معیارهای مورد نظر برای انتخاب منطقه جهت ایجاد مرکز آموزشی

حضور پر رنگ مهاجرین و پناهندگان در مناطق مورد نظر انجمن حامی از مهمترین عوامل در انتخاب مکان آموزشی برای کودکان مهاجر و پناهنده می باشد. به همین دلیل، همانطور که در گزارش آموزش فاز اول و دوم سال تحصیلی حاضر ذکر شد، وجود زمینه های کاری برای مهاجران و پناهندگان، مدت زمان طولانی حضور پناهندگان و مهاجران در منطقه مورد نظر و بالا بودن تقاضای خانواده های مهاجر برای فراهم شدن فرصت تحصیل برای کودکان، از جمله معیارهای مهم برای شهرت منطقه به عنوان محل تجمع و سکونت قشر عمده ای از مهاجران و پناهندگان می باشد که عاملی مهم برای ایجاد مراکز آموزش پایه در مناطق مذکور است.

از طرف دیگر نبود یا کمبود مراکز تحصیلی به ویژه مدارس در منطقه و نیاز بالای سکنه مهاجر و پناهنده به برخورداری از تحصیل، از جمله معیارهای مطرح برای تأسیس مراکز آموزش پایه انجمن حامی است. در عین حال توجه به موانع موجود برای تحصیل کودکان افغانستانی همچون بالا بودن سن کودکان در منطقه ای خاص برای حضور در مدارس نیز عامل مهمی برای تعیین مکان آموزشی مورد نظر می باشد.

از همین رو، **شورآباد** که در مسیر جاده قم به دلیل وجود زمین های کشاورزی و کارخانه های تولیدی و صنعتی، بستر مناسبی برای اشتغال زایی کارگران ساده و نیمه حرفه ای می باشد، موجب حضور پررنگ مهاجرین و پناهندگان افغان در این منطقه و سکونت تعداد بسیاری از آنان می باشد.

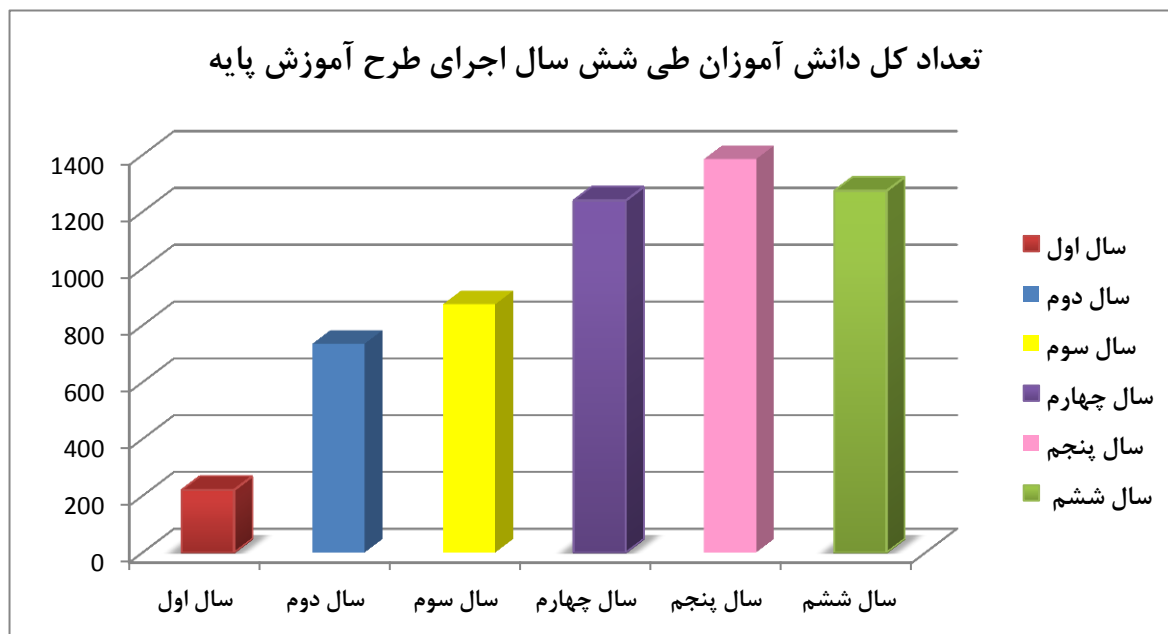
مرکز آموزش پایه **کن** نیز، واقع در شمال غربی شهر تهران از جمله مناطق مهاجر نشینی است که به دلیل بافت روستایی و وجود باغهای کشاورزی در منطقه از جمله مناطق منتخب مهاجران و پناهندگان افغان برای سکونت و اشتغال می باشد. ضمن آنکه به همین دلیل جزء مناطقی است که دارای بیشترین تعداد کودکان کار و خیابان از اتباع افغانستان می باشد. وضع اقتصادی ضعیف، اتکای اقتصادی خانواده های مهاجر افغان به در آمد حاصل از کار فرزندان خود، رواج روز افزون فرهنگ کار کودکان در این منطقه از مهمترین عوامل دور ماندن کودکان مهاجر افغان از محیط آموزشی می باشد. تعداد زیاد کودکان در خانواده و ناتوانی از ثبت نام آنها در مدارس دولتی به دلیل عدم امکان پرداخت شهریه مدارس دولتی از یک سو، افزایش تنشهای میان سکنه بومی و مهاجر منطقه از سوی دیگر، به کاهش تحصیل دانش آموزان در مدارس دامن زده است.

بیرون ماندن کودکان از مدرسه به ویژه در منطقه ای که پتانسیل آسیب پذیری کودکان و اشتغال به کار در سنین پایین در آن بالا می باشد، زمینه ساز مشکلات فعلی و بحران های جدی در آینده نه تنها برای کودکان و خانواده های آنان بلکه برای کل جامعه می باشد.

لازم به ذکر است از آنجاییکه مرکز آموزش پایه **کن** علی رغم استفاده دانش آموزان از سرویس رفت و آمد، نسبت به محل زندگی دانش آموزان چندان نزدیک نبود، انجمن حامی تصمیم به تغییر مکان این مرکز و انتقال آن به مدرسه نزدیکی به محل زندگی دانش آموزان گرفت. از این رو مدرسه رضوان در محدوده میدان المپیک با رایزنی با آموزش و پرورش منطقه و مدیران مدرسه برای اجرای طرح آموزش پایه در سال تحصیلی جاری در نظر گرفته شد.

در **مشهد** نیز همانطور که پیشتر نیز اشاره شد، نزدیکی به حرم امام رضا (ع) و انجام فعالیتهای عمده اقتصادی و تمرکز در محدوده بارگاه رضوی موجب جذب تعداد کثیری از مهاجران و پناهندگان حول این منطقه از جمله منطقه گلشهر که گاه از فرط حضور گسترده افغانستانیها در آنجا، به افغانستان کوچک در مشهد مشهور شده است و همین امر مشوق انجمن حامی برای تأسیس مرکز آموزش پایه خود در این منطقه و در حال حاضر ادامه فعالیت های آموزشی در آنجا می باشد.

آمار روبه رشد دانش آموزان از ابتدای اجرای طرح آموزش پایه توسط انجمن حامی، نشانگر شناسایی درست مناطق آموزشی و نیاز بالای آنها برای تحصیل می باشد. امری که فرایند متقاضیان ثبت نام و دانش آموزان مراکز آموزش پایه حامی با نمودار زیر نشان داده شده است.

ب- شناسایی و انتخاب معلمان داوطلب آموزش در طرح

* اعلام فراخوان برای دعوت از معلمان واجد شرایط

به منظور ارزیابی کادر آموزشی و دعوت از معلمان جدید، ناظر آموزشی مراکز آموزش پایه حامی، اقدام به اطلاع رسانی و توزیع فراخوان برای کلیه متقاضیان همکاری در مراکز آموزشی در تاریخ ۱۰ تیرماه سال ۹۲ در تهران نمودند. این فراخوان از طریق تماس تلفنی یا ارسال ایمیل به کلیه همکاران سال تحصیلی گذشته، متقاضیان جدید برای همکاری در لیست انتظار و برخی افراد شناسایی شده توسط ناظر آموزشی به اطلاع آنها رسید.

در مشهد نیز به دلیل همکاری کادر آموزشی مرکز مزبور با انجمن حامی از ابتدای راه اندازی مرکز آموزش پایه مشهد یا سال های بعد از آن و نیز شناخت عمیق، رابطه مناسب با دانش آموزان و نیز عملکرد خوب و رضایت بخش آنان، انجمن حامی با ارزیابی مجدد آنها توسط ناظر آموزشی و تأیید ایشان، کلیه همکاران مرکز مشهد را در سمت خود ابقا نمود.

* مصاحبه، برگزاری آزمون بر اساس آموزش کلاسیک

پس از اعلام فراخوان، کلیه مراجعین با توجه به پایه تحصیلی، میزان شناخت آنها با گروه هدف، آشنایی و تسلط با روشهای تدریس مورد نظر طی جلسه ای که از پیش به آنها اعلام شده بود با حضور در دفتر مرکزی انجمن در تهران در تاریخ یازدهم، دوازدهم، بیست و پنجم و سی ام تیر ماه سال جاری، مورد ارزیابی و بررسی ناظر آموزشی از اواخر آموزشی قرار گرفتند. در نهایت متقاضیانی که از نظر معیارهای فوق الذکر مورد تأیید ناظر آموزشی و رییس هیأت مدیره انجمن قرار گرفتند، به عنوان همکاران سال تحصیلی حاضر در تهران انتخاب شدند.

در مرکز مشهد نیز پس از تأیید همکاران آموزشی و نیز مددکاران و مشاوران مراکز آموزشی، ناظر آموزشی با حضور در مرکز مشهد، نسبت به اهداف آموزشی در سال تحصیلی جدید تأکید و جلسه ای در خصوص بودجه بندی دروس، برنامه تحصیلی و آخرین روشهای آموزشی را برگزار کردند.

* برگزاری دوره آموزشی و مطالب آموزش داده شده

پس از انتخاب همکاران آموزشی و نیز مددکاران و مشاوران مراکز آموزشی، جلسه ای در دفتر مرکزی با اهداف ذیل برگزار شد:

- آشنایی کادر آموزشی با ماهیت سازمان های غیردولتی و نقش آنها در برگزاری طرح آموزش پایه
- طرح آموزش پایه برای کودکان بازمانده از تحصیل افغان در ایران،
- دلایل حضور افغانها در ایران
- مبانی حقوقی برگزاری این طرح براساس تعهدات داخلی و بین المللی دولت ایران
- مباحث آموزشی در دوره های آموزش پایه انجمن حامی
- نقش روشهای مشارکتی و خلاقانه در آموزش
- شیوه های گزارش دهی کارکنان مراکز آموزشی به دفتر مرکزی به تفکیک سمت کارکنان

در این جلسه که با بارش افکار معلمین و نظر خواهی از آنها انجام شد، دو پاورپوینت برای توضیح شفاف تر مباحث، تهیه شد.

* ارزشیابی بر اساس دو نوع آزمون فردی و گروهی همچنین انجام مصاحبه و گفتگو با ۵ نفر از

معلمین

به منظور ارزشیابی معلمین، از هر مرکز آموزش پایه ۲ معلم انتخاب شده که عملکرد آنها به صورت دقیقتری نسبت به سایر معلمان مورد بررسی قرار گرفته است.

لازم به ذکر است که آزمون های فردی به ویژه مصاحبه توسط دستیار آموزشی طرح و ناظر آموزشی با کلیه معلمان و نه فقط ۵ نفر منتخب، انجام شده است و از جمله معیارهای اصلی برای همکاری با کادر آموزشی بوده است.

* ارزیابی از نحوه انجام کار بر اساس آموزش های داده شده

به منظور ارزیابی آموزشهای ارائه شده و تأثیر آن بر دانش آموزان و در عین حال شیوه کار معلمین، دو شیوه به شرح زیر در نظر گرفته شده است.

○ نظارت آموزشی

به منظور آشنایی آموزشگران مراکز آموزش پایه انجمن حامی با معیارهای آموزش نوین، نظارت مستمر بر شیوه تدریس آموزشگران، ارائه مباحث آموزشی با توجه به نظام آموزشی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران و نیز ایجاد هماهنگی در سیستم آموزشی مراکز آموزش پایه انجمن حامی در تهران و مشهد واحد نظارت آموزشی در بخش آموزش پایه انجمن حامی ایجاد شد.

مسئولیت این بخش با یکی از مدیران متخصص و مجرب آموزش و پرورش است که علاوه بر تجرب کاری خود، به طور مداوم در حال به روز رسانی آموزه ها و یافته های خود با شرکت در دوره های آموزشی همچون کارگاهها و جلسات آموزشی آموزش و پرورش می باشند.

نظارت آموزشی شامل سه بخش آموزش، نظارت و ارزشیابی است که بخش آموزش آن به صورت برگزاری دوره های مختلف و متناوب با تلاش جهت مشارکت هرچه بیشتر آموزشگران در بیان راهکارهای پیشنهادی و کار بردی آنان

برگزار می شود. بخش نظارت، با حضور در مراکز آموزش پایه انجمن حامی و بررسی شیوه تدریس، پاسخگویی به سوالات دانش آموزان، تکالیف شب دانش آموزان، بررسی سوالات امتحانی طرح شده و متعاقبا تشکیل جلسه با هریک از معلمان و ذکر نکات مورد نظر ناظر آموزشی انجام می شود.

به منظور بررسی وضعیت تحصیلی دانش آموزان و نیز مهارت معلمان در امر تدریس و انتقال مفاهیم، آزمون سراسری به طور هماهنگ در چهار مرکز آموزش پایه انجمن حامی از دانش آموزان، در تاریخ ۹۲/۱۰/۸ گرفته شد. پس از برگزاری آزمون و تصحیح اوراق برای هر یک از معلمان کارنامه مستقل و سپس کارنامه ای مشترک به منظور مقایسه عملکرد معلمان پایه های آموزشی همسان در چهار مرکز آموزشی صادر و برای کلیه مراکز ارسال شد. متعاقبا طی جلسه ای عملکرد هر یک از معلمان با حضور وی و با توجه به شیوه های آموزشی معلم و نیز جنسیت، سن و مشکلات دانش آموزان آنها پرداخته شد.

ج- ثبت نام از کودکان واجد شرایط و راه اندازی مدارس

طبق بخشنامه ارسالی از دفتر مرکزی انجمن در تهران برای کلیه مراکز آموزش پایه حامی در تهران و مشهد، ثبت نام کلیه مراکز آموزش پایه حامی از نیمه شهریور ماه ۹۲ آغاز شد.

پس از انجام مراحل ثبت نام، مرکز آموزش پایه شورآباد در تاریخ ۹۲/۷/۲ با برگزاری جشن آغاز سال، تحت عنوان جشن مهرانه سال تحصیلی جدید را به طور یکسان در هر دو مرکز آموزشی دختران و پسرانه با پخش سرود ملی افغانستان و اجرای سرود وطن توسط دانش آموزان مرکز آموزش پایه و پذیرایی مختصری از دانش آموزان و معلمان و کلاس بندی دانش آموزان شروع کرد.

مرکز آموزش پایه کن نیز با برگزاری جشن آغاز سال، سال تحصیلی جدید را در تاریخ ۹۲/۷/۱ با پذیرایی از دانش آموزان و گروه بندی آنان برای کلاسها آغاز کرد.

مرکز آموزش پایه مشهد در تاریخ ۹۲/۷/۶ با برگزاری جشن مهرانه، سال تحصیلی را آغاز کردند. این مراسم امسال به علت بازسازی مرکز آموزشی مشهد به منظور افزایش کلاسها و ظرفیت آنها با یک هفته تعویق از اول مهر آغاز شد.

* معیارها و شرایط مورد نظر برای کودکان گروه هدف طرح

به منظور تشویق دانش آموزان به ادامه تحصیل، دانش آموزانی که سال پیش در مراکز آموزش پایه حامی تحصیل کرده اند، مهمترین اولویت ثبت نام در مرکز آموزشی بوده اند که به طور قطع شامل دانش آموزان پایه دوم و بعد از آن می باشد.

برای ثبت نام دانش آموزان پایه اول، مهمترین اولویت در نظر گرفته شده، کودکان بازمانده از تحصیل به دلیل سن بالا بودند. چرا که همانطور که پیشتر نیز ذکر شد، تعداد دانش آموزان بازمانده از تحصیل با سن بالا به ویژه به دلیل کار کودکان و متعاقبا عدم اقدام به موقع خانواده ها برای ثبت نام آنها در مراکز آموزشی زیاد می باشد. از این رو، با توجه به این امر که کودکان هفت ساله همچنان فرصت حضور در مدارس دولتی را دارا می باشند، دانش آموزان بزرگتر در اولویت هستند. در وهله بعد، عدم تجاوز تعداد دانش آموزان از حد نصاب تعیین شده در هر کلاس مدنظر قرار گرفت.

* جمع آوری و ثبت نام کودکان (ارائه آمار دقیق از تعداد، جنسیت، وضعیت خانوادگی آنها از نظر تحصیلات، بهداشت، اقتصاد و ... قانونی یا غیرقانونی بودن آنها)

به منظور اطلاع دقیق از مشخصات و شرایط دانش آموزان، به هر یک از مراکز آموزش پایه، تا پایان آبان ماه فرصت داده شد که اطلاعات مورد نظر را براساس فرم هایی که از سوی دفتر مرکزی به طور یکسان برای همه مراکز ارسال شده است، تهیه و به دفتر ارائه کنند.

لازم به ذکر است به دلیل سهولت و سرعت در ارسال گزارشها در سال تحصیلی جدید سیستم گزارش دهی صرفا به صورت الکترونیک و به عبارت دیگر، از طریق ارسال ایمیل می باشد. این امر، شیوه گزارش دهی با توجه به تاریخ ارسال آنها و روشهای ارتباطی با دفتر مرکزی در ابتدای سال تحصیلی ۹۳ - ۹۲ طی یک ایمیل به مدیران مراکز آموزش پایه اعلام شد که تصویر آن ضمیمه گزارش شده است.

کل دانش آموزان به تفکیک مراکز آموزش پایه

مرکز آموزش پایه	کل دانش آموزان	دختر	پسر
شورآباد	۶۷۸	۳۴۰	۳۳۸
کن	۲۳۳	۱۰۰	۱۳۳
مشهد	۳۶۲	۱۵۴	۲۰۸
کل مراکز	۱۲۷۳	۵۹۴	۶۷۹

مراکز آموزش پایه شورآباد ۱ و ۲		
پسر	دختر	کل دانش آموزان
۳۳۸	۳۴۰	۶۷۸

مرکز آموزش پایه کن		
پسر	دختر	کل دانش آموزان
۱۳۳	۱۰۰	۲۳۳

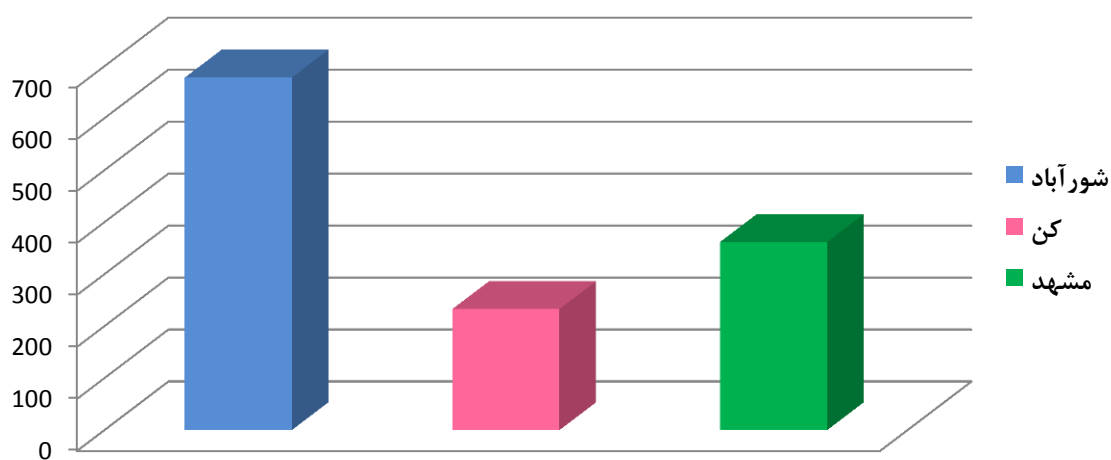

مرکز آموزش پایه مشهد		
پسر	دختر	کل دانش آموزان
۲۰۸	۱۵۴	۳۶۲

آمار کلیه مراکز آموزش پایه انجمن حامی در تهران و مشهد

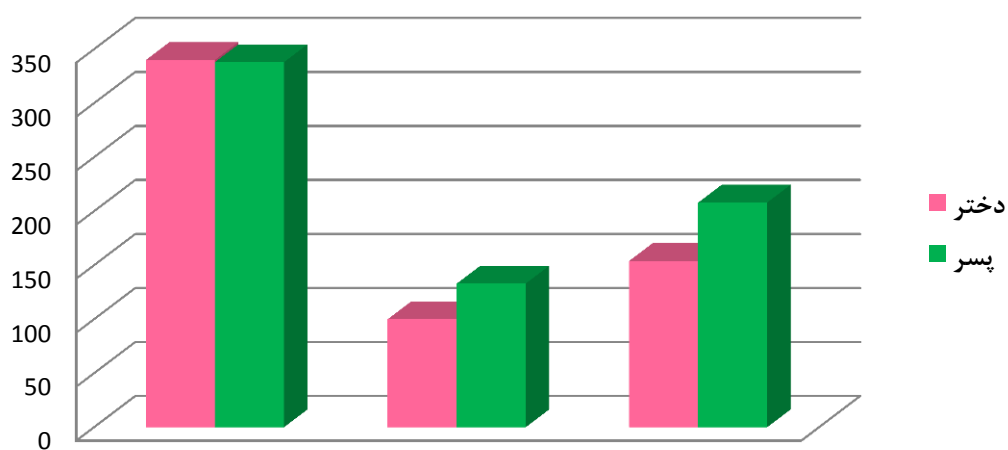
مرکز آموزش پایه	کل دانش آموزان
شورآباد	۶۷۸
کن	۲۳۳
مشهد	۳۶۲
کل	۱۲۷۳

دانش آموزان مراکز آموزش پایه انجمن حامی به تفکیک هر مرکز

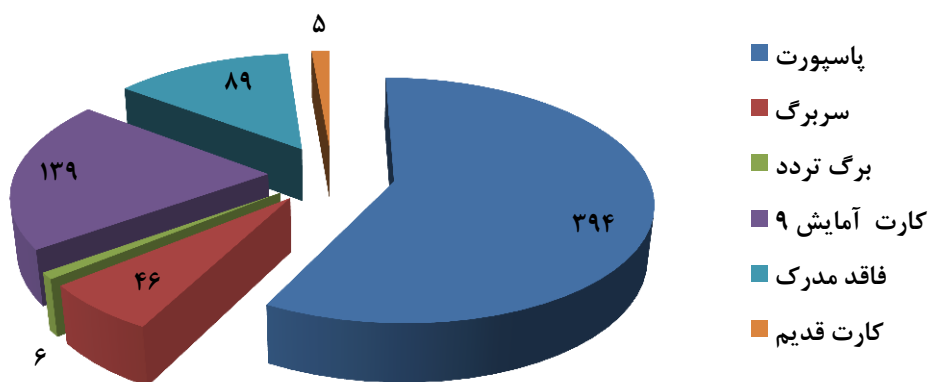

پسر	دختر	مرکز آموزش پایه
۳۳۸	۳۴۰	شورآباد
۱۳۳	۱۰۰	کن
۲۰۸	۱۵۴	مشهد

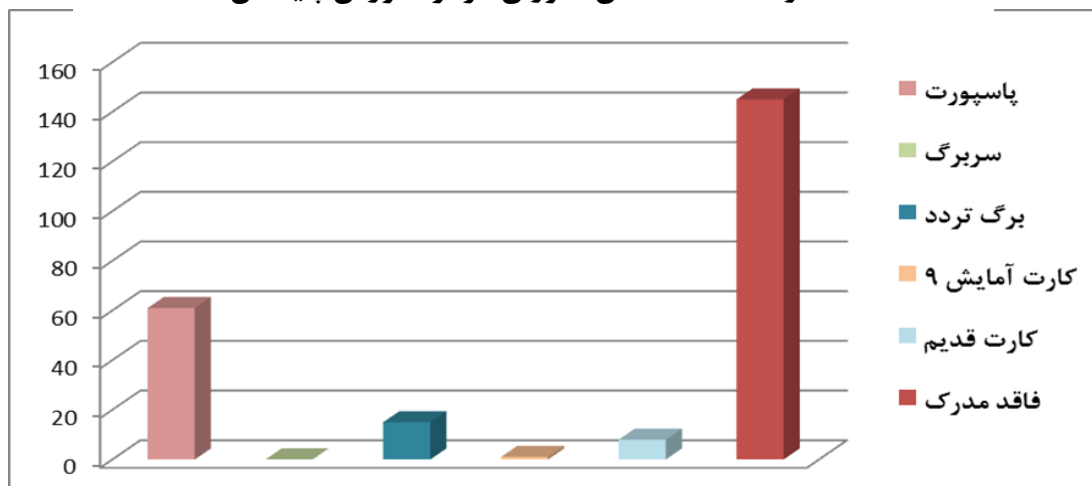
دانش آموزان مراکز آموزش پایه حامی به تفکیک جنسیت

مدارک اقامت دانش آموزان مرکز آموزش پایه شورآباد

مدارک اقامت دانش آموزان مرکز آموزش پایه کن

*** مصاحبه و گفتگو (ارائه پرسشنامه کتبی) با تعداد ۱۰ تن از کودکان واجد شرایط و ثبت نام شده**

به منظور بررسی دقیق تر وضعیت دانش آموزان ثبت نام شده ، ۱۰ دانش آموز منتخب در هر مرکز آموزش پایه حامی در نظر گرفته شدند که شرح مفصل همه آنها در گزارش فاز اول و دوم ذکر شد و در این گزارش تنها به مهمترین آنها و ۱۰ نفر نهایی که در کلیه مراکز انتخاب شدند و پیگیریهای انجام شده اکتفا می گردد.

۱. گزارش وضعیت تحصیلی م ، دانش آموز کلاس ششم

م. به همراه خانواده اش اخیرا از افغانستان به ایران مهاجرت کرده اند و پس از شرکت در امتحان تعیین سطحی که برای کلیه دانش آموزانی که سال گذشته در مراکز آموزشی غیر از حامی و مدارس دولتی بوده اند برگزار می شود، درمقطع ششم پذیرفته شد.

م. علی رغم ضعف درسی به ویژه در درس ریاضی، انگیزه ی زیادی برای بهبود وضعیت خود داشت و تلاش زیادی برای ارتقا وضعیت تحصیلی خود کرد. برهمین اساس معلم ایشان به این نتیجه رسید که م. می تواند با تلاش بیشتر خود را به سطح کلاس برساند.

از این رو طبق جلسه مفصلی برای بررسی مشکلات م با معلم مقطع ششم و مشاور مرکز آموزشی برای او تشکیل شد، مقرر شد که معلم وی با اختصاص وقت بیشتری در ساعات تفریح و گاه پیش از شروع کلاس، به تقویت درسی او کمک کند و در عین حال یک برنامه درسی برای چگونگی انجام تکالیف و مطالعه دروس در منزل برای وی تنظیم شد.

م. در این مدت پیشرفت قابل ملاحظه ای داشته است و نمرات ریاضی اش از نمرات تک و پایین به ۱۲ تا ۱۴ ارتقا پیدا کرده است. در درس های دیگر هم در مجموع وضعیت رضایت بخشی دارد.

در عین حال، باید توجه داشت که طبق گزارش مددکار مرکز آموزشی و بازدیدی که از محل سکونت این خانواده داشته است، م. در خانواده ای نه نفره زندگی می کند که وضعیت مالی چندان خوبی ندارند و همگی در یک اتاق ساکن هستند. وجود خواهر و برادر های کوچک تر و نبودن گوشه ای آرام از دلایلی است که او برای عدم تمرکزش برای یادگیری عنوان می کند.

از نظر روحی، م. فردی منزوی است که متأسفانه تا کنون با هیچ یک از دانش آموزان رابطه دوستی برقرار نکرده است و در ساعات تفریح اغلب تنهاست چرا که معتقد است همکلاسی هایش تمایلی به ورود او به جمع خود را ندارند و به او اهمیتی نمی دهند.

از نظر مشاور مرکز آموزش پایه شورآباد، مهمترین ریشه ی این مسئله دیر کرد ۱۰ روزه م. برای حضور در کلاس بود. همچنین پوشش نامتعارفی که قبل از تحویل لباس فرم مدرسه داشت باعث ایجاد ذهنیت خاصی برای دانش

آموزان دیگر شده است. لازم به ذکر است که از نظر شخصیت نیز م. فردی گوشه گیر است و تلاشی برای برقراری ارتباط با دیگران نمی کند.

خاطر نشان می گردد که براساس گزارش معلم م. ، یکی از ویژگی های چشمگیر م. آن است که قلم بسیار خوب و روانی دارد و از دایره ی لغات گسترده ای در نوشتن استفاده می کند.

۲. گزارش وضعیت تحصیلی ف، دانش آموز کلاس چهارم

ف. در یک خانه اجاره ای واقع در شورآباد ساکن می باشد. افراد خانواده ۸ نفر بوده و ف. فرزند سوم می باشد پدرش در یک کارخانه آهن مشغول به کار است. اما از آنجاییکه این کار، روزمزد می باشد، پدرش روزهای زیادی بیکار است و در نتیجه برای گذران زندگی مجبور به استقراض از دیگران است. آنچه در این خصوص ف. را آزار می دهد، حضور طلبکاران پدرش در مقابل منزل آنهاست. او می گوید: «پدرم مجبور است که از دیگران پول قرض کند و این امر باعث میشود که طلبکارها به در خانه ما بیایند و من از این موضوع ناراحت هستم وقتی به مدرسه می آییم فراموش می کنم ولی متأسفانه دوباره در خانه مرا رنج می دهد.»

از نظر اخلاقی و تربیتی در کلاس مشکلی ندارد در ماههای اول سال تحصیلی یعنی مهر آبان تلاش زیادی برای خواندن درس از خود نشان نمی داد و با سخت گیری در کلاس که او همیشه نمی تواند از روی دیگران بنویسد یا مشورت کند و در عین حال، ایجاد فضای رقابتی در کلاس باعث شد او پیشرفت قابل ملاحظه ای در ماه آذر داشته باشد.

ف. در مجموع دختری آرام و ساکت است تا زمانی که لازم نباشد صحبت نمی کند درس و تکلیفی را که به عهده او گذاشته میشود به خوبی انجام می دهد با همکلاسیهایش نیز به درستی رفتار می کند و خوش برخورد است . به اعتقاد مشاور مرکز آموزشی شورآباد، ف. دختری محجوب و گاه خجالتی است که در صورت لزوم توان ابراز نظر و حتی دفاع از خود را دارد و در رفتار، پخته تر از سایر همکلاسیهایش به نظر می رسد.

۳. گزارش وضعیت تحصیلی ح، دانش آموز کلاس سوم

ح. در یک خانواده ۷ نفره در کبیرآباد زندگی می کند. از مجموع ۱ خواهر و ۳ برادرش، ۲ برادر او نیز در مرکز آموزش پایه حامی مشغول به تحصیل هستند. ح. از نظر درسی چندان قوی نیست اما مهمترین ضعف او در درس فارسی است. از این رو معلم وی توجه بیشتری بر روخوانی، بازنویسی دروس کتاب و درس انشا توسط ح. نسبت به سایر همکلاسیهای او دارد.

ح. از نظر اخلاقی در کلاس دختری آرام، بدون پرخاش و در مجموع خوش برخوردی است. این امر در حالیست که برادران او بسیار پرخاشگر هستند و گرایش زیادی به دعوا و درگیری فیزیکی و استفاده از کلمات زننده دارند. برادر

بزرگتر ح. به نام عبدالباسط نیز دو سال قبل در مرکز آموزش پایه شورآباد مشغول به تحصیل بود اما به دلیل فقر بالا ترک تحصیل کرده و در یک کارگاه بازیافت کار می کند.

مهمترین مشکل در خانواده ح.، اعتیاد و قمار باز بودن پدرش است. پدر ح. در هفته یک یا دو روز کار می کند و روزهای دیگر بیکار است. این مسئله باعث شده که مادر خانواده بسیار عصبی و کم حوصله شود و به هر بهانه ای پسران خود را کتک بزند. لازم به ذکر است که انتقال جزئی ترین مسائل درخصوص پسران به پدر، با واکنش بسیار شدید و خشن و به گفته ح. و برادرانش ترسناک و وحشتناک پدر همراه می شود و به طور بیرحمانه ای از پدر کتک می خورند. به گفته ح. والدین با او رفتار خوبی دارند و فقط اگر از خواهر کوچکترش مراقبت نکند مادر او را تنبیه می کند.

از نظر بهداشتی هم متأسفانه چون در منطقه کبیرآباد زندگی می کند و فضای زندگی بسیار آلوده بوده ح. نیز موهایش دچار شپش شده که بعد از پیگیری مربی بهداشت و کوتاه کردن موهایش این مسئله رفع گردیده است.

۴. گزارش وضعیت تحصیلی س. دانش آموز کلاس دوم

س. دختری است خجالتی و کم رو که به سختی وارد جمع و گروه میشود در ماههای اول سال درسهایش به ویژه دیکته ضعیف بود به همین علت معلم وی جلسه ای با حضور مشاور با خانواده او در مرکز آموزشی برگزار کرد. پس از جلسه مذکور و طرح روشهایی به ویژه در اختیار گذاشتن وقتی برای س. به منظور مطالعه درسهایش در منزل، س. پیشرفت بسیار خوبی از نظر تحصیلی داشت. که مهمترین دلیل آن، همکاری خانواده وی با معلم و اهمیت زیادی است که خانواده س. به وضعیت تحصیلی او می دهند. در عین حال، معلم او نیز برای تقویت مهارت دیکته نویسی دانش آموزان، آنها را گروه بندی کرده که هر جلسه هریک از دانش آموزان مسئول دیکته گفتن به دیگر اعضای گروه کرده است. روشی که نه تنها به تقویت مهارت نوشتاری دانش آموزان از جمله س. کمک کرده است، بلکه روحانی، تلفظ صحیح و شمرده کلمات و تعاملات اجتماعی آنها را نیز تقویت کرده است.

س. بسیار آرام صحبت میکند و در درسهای شفاهی و روخوانی مثل قرآن و بخوانیم به سختی حرفهایش شنیده میشود. اولین دفعه ای که س. در گروه خودش به سایرین دیکته گفت به علت صدای آرامش، اعضای گروه به معلم اعتراض کرده بودند که حرفهایش را نمی شنوند و موجب ناراحتی زیاد س. شد. س. از نظر روحی خیلی حساس و زودرنج است. معلم وی و مشاور مرکز با جلسات متناوبی که با او دارند سعی می کنند که علاوه بر ریشه یابی این موضوع، اعتماد به نفس او را نیز تقویت کنند که راحتتر و بدون خجالت صحبت کند.

طبق بررسیهای مشترک مشاور و مددکار، س. از نظر خانوادگی مشکل خاصی ندارد و آنها نیز همکاری خوبی با مرکز آموزشی شورآباد دارند. لازم به ذکر است که س. به نظافت و نظم خود اهمیت بسیار بیشتری نسبت به سایر دانش آموزان می دهد که از نظر مشاور این امر او را حساس تر نیز کرده است. او به لحاظ جسمی بسیار ضعیف و اغلب سرما خورده است.

۵. گزارش وضعیت تحصیلی و، دانش آموز کلاس چهارم

و. در شرایط بغرنج خانوادگی به سر می برد. از سویی به علت نبودن مادر در خانه اداره کلیه امور خانواده بر عهده اوست و از سوی دیگر به دلیل آنکه پدرش به تازگی رد مرز و به افغانستان انتقال یافته است، و. و خواهر و برادرانش در خانه تنها هستند. البته یکی از بستگان تقبل کرده است که شبها در خانه و. و کنار بچه ها بماند. با این وجود مرتفع کردن همه مشکلات خانه و خانواده و اداره کردن دیگر اعضای خانواده بر عهده و. است. با این وجود و. هم به لحاظ روحی بسیار بشاش است و هم از روحیه مشارکت جمعی خوبی برخوردار است. و. که در خانه نیز مدیریت امور را برعهده دارد در مدرسه انگیزه خوبی برای مشارکت و همکاری در امور مرکز آموزشی مشهد از خود نشان می دهد. در واقع و. چندین بار با مراجعه به دفتر مرکز آموزشی آمادگی خود را برای پیشبرد امور مرکز به صورت داوطلبانه اعلام کرده است.

نکته بسیار قابل توجه در مورد و. وضعیت بسیار خوب او در تحصیل است. در واقع، با وجود مشکلات زیادی که در خانواده و. وجود دارد اما او دانش آموز بسیار منظم و درسخوانی است. او توانسته است به خوبی از عهده مشکلات خانوادگی و نیز امور تحصیلی خود برآید. به گونه ای که و. به عنوان دانش آموز کوشا، درسخوان و منظم در میان کادر آموزشی مرکز آموزشی مشهد شناخته می شود.

۶. گزارش وضعیت تحصیلی ن، دانش آموز کلاس سوم

ن. در یک خانواده پرجمعیت به دنیا آمده و هفتمین فرزند خانواده است. والدین او هر دو بیسواد هستند و پدرش به دلیل کهولت سن بیشتر اوقات بیکار و در خانه است. پسر بزرگ خانواده کار می کند و به تنهایی خرج آنها را در می آورد. ن. یک پسر مودب، کم حرف و خجالتی است. در اوایل سال تحصیلی، تقریباً تا ۲ ماه اول سال از نظر روابط اجتماعی خوب نبود حتی در زنگ های تفریح به جای همکلاسیهایش بیشتر همراه برادرش بود که دانش آموز همان مرکز می باشد و هم بازی دیگری نداشت.

با مشاهده این امر، معلم وی تصمیم گرفت که برای برقراری ارتباط بیشتر او با سایرین، مسئولیتی در ارتباط با دانش آموزان به او بدهد. از این رو ن. را به عنوان نماینده ی کلاس و مسئول جمع آوری دفاتر دانش آموزان برگزید. این سمت تا جایی در وی اثر گذاشته و روابط او را گسترده کرده است که علی رغم کناره گیری او از شرکت در فعالیتهای کلاسی یا حتی صحبت کردن پیش از مسئولیت وی، اخیراً فعالیت بسیار پر شوری در کلاس دارد و حتی یکبار در زنگ بخوانیم که قرار بود هر دانش آموزی در مورد موضوعی چند دقیقه صحبت کند ن. به صورت داوطلبی خاطره ای از زندگیش را بازگو کرد.

از نظر یادگیری و تحصیلی شاگرد متوسطی بود که پس از تغییر روحیه اش، یکی از شاگردان بسیار خوب کلاس شده است. توجه او به درس بیشتر شده و درس را به خوبی یاد میگیرد و در پاسخ های گروهی و داوطلبانه فعالانه

شرکت می کند. به ویژه استعداد بسیار خوبی در درس ریاضی دارد. تمرینات ریاضی را به مراتب بهتر از سایر دروس و بسیار خوب انجام می دهد و جزء نفرات اول کلاس در این درس است.

۷. گزارش وضعیت م، دانش آموز کلاس ششم

م. دانش آموز پایه ششم به دلیل مشکلات اقتصادی مجبور است کار کند و از این طریق، قسمتی از مخارج زندگی خانواده خود را تامین کند. از این رو، علی رغم ضریب هوشی بالا براساس گزارش مشاور مرکز آموزشی، در دروس خواندنی و حفظیات، متوسط و گاه ضعیف می باشد. در عین حال به دلیل خستگی ناشی از کار و کمبود وقت، معمولاً تکالیف شب خود را کامل انجام نمی دهد. از دیگر دلایل این امر می تواند کار بیرون خانه مادر نیز باشد که باعث تنها ماندن طولانی مصطفی حتی پس از ساعت تحصیل می باشد.

در برقراری ارتباط مشکلی ندارد اما به دلیل عدم سازگاری در فعالیتهای گروهی و حفظ ارتباط خود با دوستان، معمولاً دچار مشکل می شود.

از آنجاییکه مشاور و آموزگار وی احساس می کنند که تمایل زیاد م. در انجام کاری مشترک با مسئولین مدرسه زیاد است، وی از اوایل سال مسئولیت مراقبت از دانش آموزان در سالن به وی سپرده شده است که باعث تلاش برای برقراری و حفظ بهتر ارتباط با همسالان و تقویت حس مسئولیت پذیری وی شده است.

لازم به ذکر است وضعیت بهداشتی دانش آموز مذکور در حد متوسط می باشد.

۸. گزارش وضعیت ع، دانش آموز کلاس دوم

بارزترین ویژگی شخصیتی ع. توانایی او در برقراری تعامل اجتماعی با دوستان و کادر آموزشی است اما به لحاظ درسی و انضباطی دچار ضعف است. اگرچه این موضوع در سال جاری تحصیلی به مراتب بهتر شده است. در واقع پس از بررسی های صورت گرفته توسط مشاور و مددکار مرکز آموزشی مشهود تلاش شد تا راه هایی برای بهبود این وضعیت پیدا شود. از جمله اینکه کادر آموزشی مرکز و مشاور و مددکار مرتبط با ع. تلاش کردند با استفاده از روحیه تعامل محور او و دادن برخی مسئولیتها به وی وضعیت آموزشی و انضباطی او را بهبود ببخشند.

پس از این روند، مشاهدات نشان می دهد که شرایط تحصیلی و انضباطی عید محمد به نحو مطلوبی بهتر شده است. ع. پیشرفت تحصیلی زیادی نسبت به سال گذشته داشته و مشکلات انضباطی کمتری در مورد او مشاهده شده است.

۹. گزارش وضعیت تحصیلی س.م دانش آموز کلاس سوم

س.م دانش آموزی است که به لحاظ درسی از وضعیت بسیار خوبی برخوردار است و در زمره دانش آموزان درسخوان و منظم مدرسه به شمار می رود. س.م در کودکی او فوت کرده بودند و او با مادر بزرگ مادری اش زندگی می کرد اما در سال گذشته او را هم از دست داد. از آن پس با عموی ناتنی خود و خانواده اش زندگی می کند. او که به لحاظ درسی در سالهای گذشته دانش آموز پر انرژی و درسخوانی محسوب می شد در ابتدای سال تحصیلی جاری به دلیل مشکلات جدید خانوادگی که ناشی از مرگ مادر بزرگش بود دچار افت تحصیلی و چالش های رفتاری و تنش شد. پس از آن مشاور و مددکار مرکز آموزشی تلاش کردند تا از طریق صحبت با او مشکلات روحی س.م را بهبود ببخشند. به گونه ای که در حال حاضر س.م جز شاگردان برتر مدرسه می باشد.

۱۰. گزارش وضعیت تحصیلی م.الف دانش آموز کلاس چهارم

م.الف کودکی است که از پدری افغان و مادری ایران متولد شده است. پدر افغان او خانواده را ترک کرده و به افغانستان بازگشته است. نکته دیگر در مورد م.الف آن است که فاقد مدرک است. م.الف کودک کار است. دچار مشکل اقتصادی است. با وجود مشکلات تابعیتی و خانوادگی م.الف دانش آموزی درسخوان و منظم است. با وجود این در حوزه تعامل اجتماعی دچار مشکل و تنش است. در ارتباط با دوستان، همکلاسان و کادر آموزشی کم رو و خجالتی است. به طور کلی می توان گفت کودکی درون گرا است. با این وجود کادر آموزشی مدرسه در تلاشند تا با صحبت و گفت گو با او ناراحتی او را تا حدودی بهبود دهند و به او کمک کنند.

*** بررسی وضعیت خانوادگی دانش آموزان از نظر اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در ابتدای کار از طریق ارائه پرسشنامه های کتبی و نیز انجام مصاحبه**

کودکان کار، پسران مرکز آموزش پایه شورآباد	
۱	صافکاری
۲	دامداری

شرایط خانوادگی دانش آموزان از جمله مهمترین مسائل مد نظر انجمن حامی می باشد که توسط مددکاران مراکز آموزش پایه انجمن حامی به تفکیک هر مرکز به شرح زیر مورد بررسی قرار گرفته است.

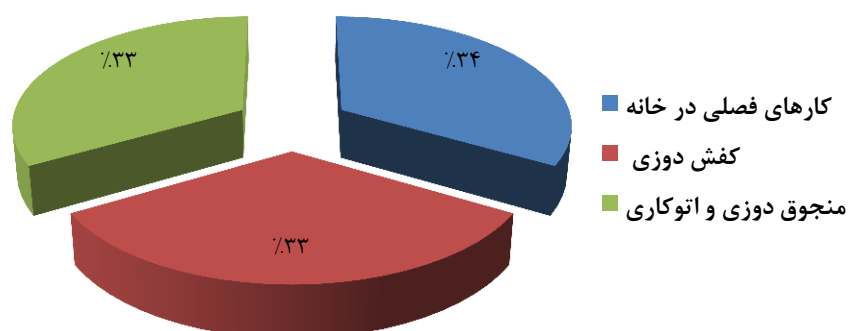
کودکان کار ، دختران مرکز آموزش پایه شورآباد	
۶	امور مربوط به خیاطی
۱	گل فروشی
۱	پاک کردن پلاستیک
۱	بسته بندی تنقلات
۱	کلیپس سازی
۱	قالی بافی
۲	جعبه شیرینی
۱	کارخانه پسته
۱	منجوق دوزی
۱	شیردوشی دام
۱	کیف دوزی
۱	پسته پاک میکند
۱	پرس درست میکند
۱۹	کل

۶	خیاطی
۱	فال فروشی
۳	دستفروشی
۶	کارخانه (کلمن سازی، شیشه، کارتن)
۳	رفوگری
۲	کفافی
۱	کار سنگ
۲	موتورسازی
۵	کشاورزی
۱	کیف دوزی
۲	بار خالی کردن
۱	ریخته گری
۱	نگهبانی
۱	زین کردن اسب
۱	کمربندسازی
۳۹	کل

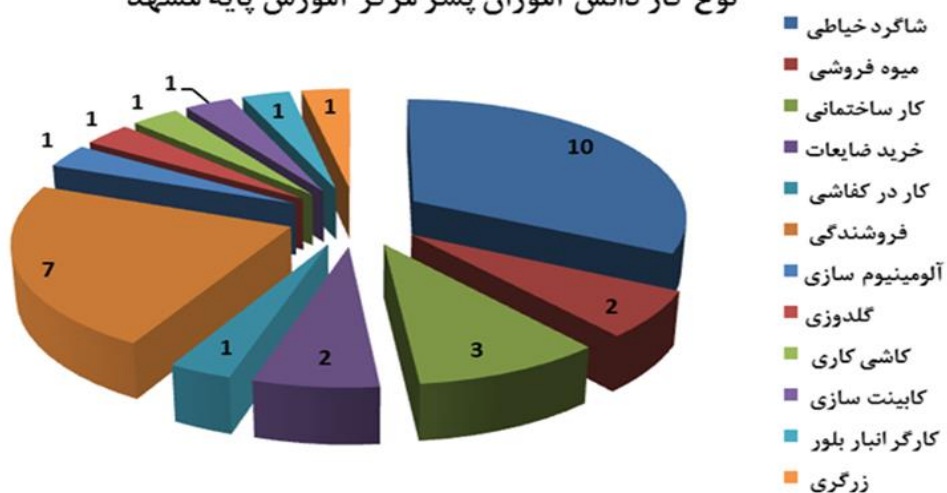
نوع کار دانش آموزان دختر در مرکز کن	
۲	سبزی پاک کردن
۲	نظافت منازل (همراه مادر)
۴	کل

نوع کار دانش آموزان پسر در مرکز کن	
۳	نجاری
۱۰	جمع کردن ضایعات
۱۱	سبزی فروشی
۱۹	مکانیکی
۹	کار در مغازه
۳	کار ساختمانی
۱	شیشه بری
۱	دوچرخه سازی
۳	نظافت
۶۰	کل

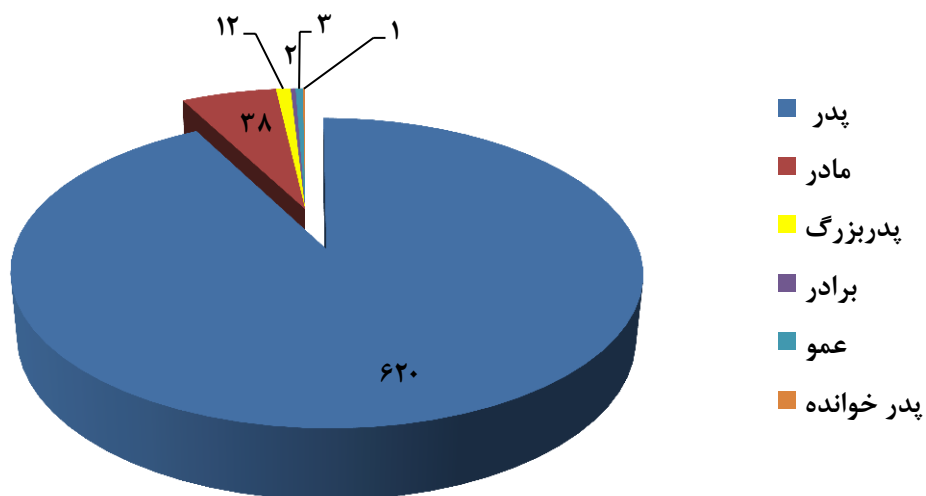
کار دانش آموزان دختر در مشهد

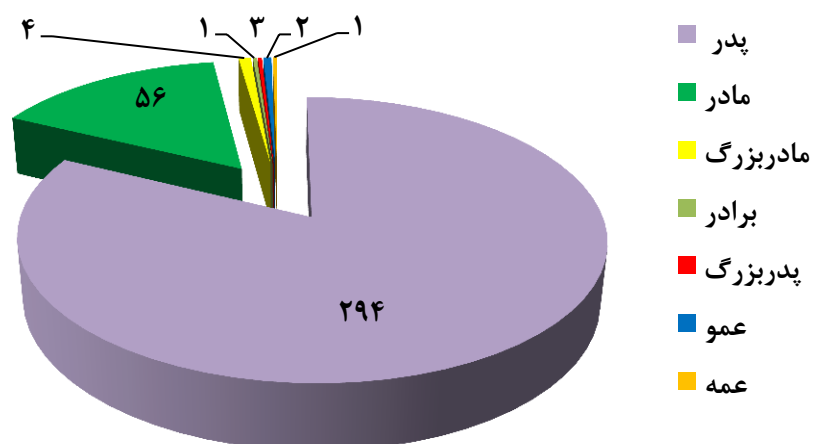
نوع کار دانش آموزان پسر مرکز آموزش پایه مشهد

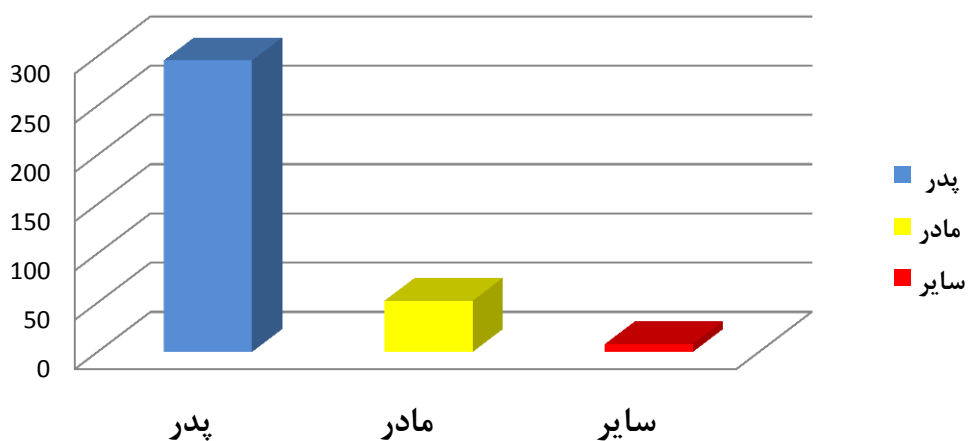
سرپرست خانواده های دانش آموزان مراکز آموزش پایه شورآباد

سرپرست خانواده های مرکز آموزش پایه کن

وضعیت سرپرستی دانش آموزان مشهد

د- مکان آموزشی و محتوای متون و مطالب آموزشی

* بررسی فضای آموزشی و ارزیابی کمی و کیفی استانداردهای مورد نظر یونیسف و مجریان

پروژه

فضای آموزشی دانش آموزان در مراکز آموزش پایه شورآباد در دو مدرسه دولتی با استانداردهای وزارت آموزش و پرورش می باشد. بر این اساس ویژگیهای دو مرکز آموزش پایه شورآباد که دانش آموزان مهاجر افغان بدون هیچ تبعیضی در آنجا مشغول به تحصیل هستند، به شرح زیر می باشد.

- تعداد اتاقهای مرکز آموزش پایه شورآباد پسرانه (مدرسه سید احمد خمینی): ۱۴ اتاق، شامل ۹ کلاس درسی، ۱ دفتر مدیریت، ۲ دفتر معلمان، ۱ دفتر معاونت، نمازخانه. به علاوه سرویس بهداشتی مستقل برای معلمان. تعداد کلاسهای مرکز آموزش پایه شورآباد پسرانه (مدرسه سید احمد خمینی): ۹ کلاس درس

- تعداد اتاقهای مرکز آموزش پایه شورآباد دخترانه (مدرسه یاران مهدی): ۱۶ دفتر شامل ۱۰ کلاس درسی، ۱ کلاس سواد آموزی برای مادران، ۱ دفتر مدیریت، ۱ دفتر معلمان، ۱ دفتر روانشناسی، ۱ اتاق آزمایشگاه، ۱ اتاق بایگانی.

تعداد کلاسهای مرکز آموزش پایه شورآباد دخترانه (مدرسه سید احمد خمینی): ۹ کلاس درس

فضای آموزشی مرکز آموزش پایه کن، حدود ۹۸۰ متر و دارای حیاط نسبتاً بزرگ با شرایط زیر می باشد.

- تعداد اتاقهای مرکز آموزش پایه کن : ۲۱ اتاق، شامل ۱۶ کلاس درسی، ۱ دفتر مدیریت، ۱ دفتر معلمان، ۱ دفتر معاونت، ۱ اتاق تکثیر، ۱ آزمایشگاه، نمازخانه. به علاوه سرویس بهداشتی مستقل برای معلمان
- تعداد کلاسهای مرکز آموزش پایه کن : ۱۶ کلاس درس

فضای آموزشی دانش آموزان در مرکز آموزشی مشهد، منطبق با استانداردهای وزارت آموزش و پرورش برای تحصیل دانش آموزان ایرانی می باشد. ویژگیهای این مرکز به شرح زیر است:

- تعداد اتاقهای مرکز آموزش پایه مشهد : ۱۲ اتاق شامل ۸ کلاس، ۱ دفتر معلمان، ۱ اتاق کامپیوتر و تکثیر، ۱ آزمایشگاه، ۱ آشپزخانه و سرویس بهداشتی مستقل برای دانش آموزان
- تعداد کلاسهای مرکز آموزش پایه مشهد: ۸ کلاس

* سیلابس های درسی ، کتابها و متون کمک درسی

سیلابس های درسی در مراکز آموزش پایه حامی، کاملاً منطبق با سیستم آموزشی وزارت آموزش و پرورش می باشد و کلیه کتب دانش آموزان نیز کتب درسی این وزارتخانه است. کارنامه صادره در پایان هر ترم نیز منطبق با کارنامه استاندارد آموزش و پرورش می باشد.

* برگزاری کلاس های درسی، نحوه طبقه بندی کلاس ها (از نظر تعداد و جنسیت) ، تعداد دانش آموزان و معلمان ، تجهیزات آموزشی و ...

❖ به دلیل حساسیتهای فرهنگی که در میان خانواده های دانش آموزان افغان مبنی بر عدم حضور دختران و پسران در یک محل انجمن حامی به دلیل تشویق خانواده های آنها به فرستادن فرزندان خود به مراکز آموزش پایه، در مراکز آموزش پایه شورآباد که تعداد دانش آموزان زیاد و فضای مناسب برای تفکیک مراکز آموزشی وجود دارد، با در نظر گرفتن دو مدرسه دولتی همجوار برای تحصیل دختران و پسران به طور جداگانه با هماهنگی آموزش و پرورش منطقه کهریزک طرح آموزش پایه اجرا شد.

براین اساس دانش آموزان در مرکز آموزش پایه شورآباد، به شرح زیر با تفکیک مقطع تحصیلی در کلاسهای جدا گروه بندی شدند:

- مجموع دانش آموزان دختر دارای کبر سن در مرکز آموزش پایه شورآباد: ۱۹۵ نفر
- مجموع دانش آموزان پسر دارای کبر سن در مرکز آموزش پایه شورآباد: ۲۱۷ نفر
- مجموع دانش آموزان دارای کبر سن در مرکز آموزش پایه شورآباد: ۴۱۲ نفر

❖ کلیه دانش آموزان مرکز آموزش پایه کن در یک مرکز اما در کلاسهای جدا در مقاطع پایین که تعداد دانش آموزان به حد نصاب رسیده باشد و در غیراینصورت دختران و پسران در یک کلاس درس می خوانند.

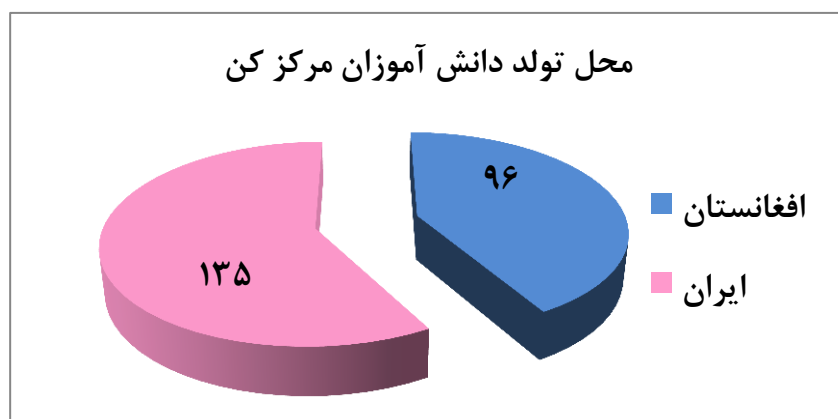
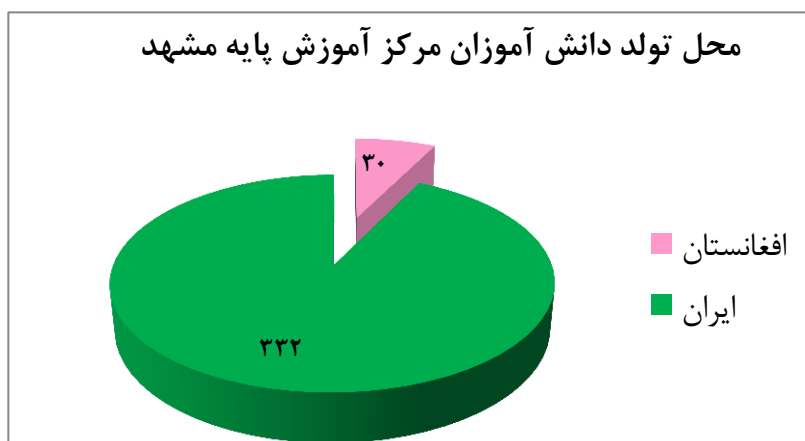
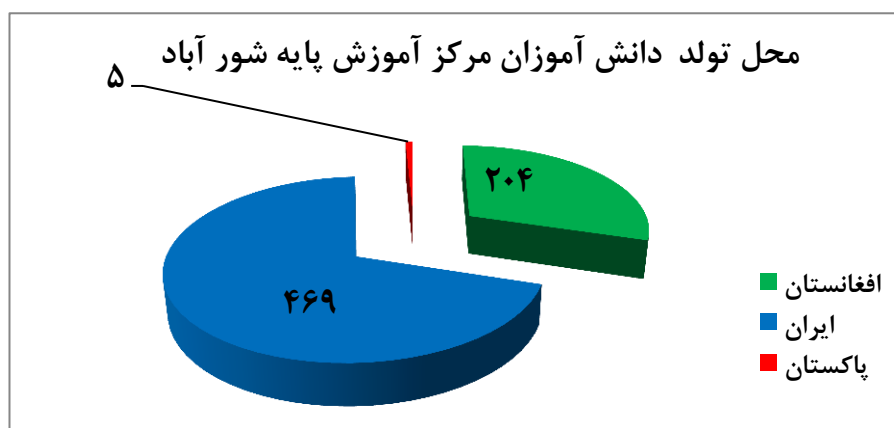
براین اساس دختران و پسران به شرح زیر با تفکیک مقطع تحصیلی در کلاسهای جدا گروه بندی شدند:

- مجموع دانش آموزان دختر دارای کبر سن در مرکز آموزش پایه کن: ۵ نفر
- مجموع دانش آموزان پسر دارای کبر سن در مرکز آموزش پایه کن: ۹ نفر
- مجموع دانش آموزان دارای کبر سن در مرکز آموزش پایه کن: ۱۴ نفر

❖ به دلیل حساسیتهای فرهنگی که در میان خانواده های دانش آموزان افغان مبنی بر عدم حضور دختران و پسران در یک محل انجمن حامی به دلیل تشویق خانواده های آنها به فرستادن فرزندان خود به مراکز آموزش پایه، مرکز مشهد در دو شیفت جداگانه صبح را به تحصیل دختران و از ساعت یک تا پنج بعداز ظهر را به تحصیل پسران اختصاص داده است.

براین اساس دختران و پسران به شرح زیر با تفکیک مقطع تحصیلی در کلاسهای جدا گروه بندی شدند:

- مجموع دانش آموزان دختر دارای کبر سن در مرکز آموزش پایه مشهد: ۱۰۶ نفر
- مجموع دانش آموزان پسر دارای کبر سن در مرکز آموزش پایه مشهد: ۱۵۳ نفر
- مجموع دانش آموزان دارای کبر سن در مرکز آموزش پایه مشهد: ۲۵۹ نفر

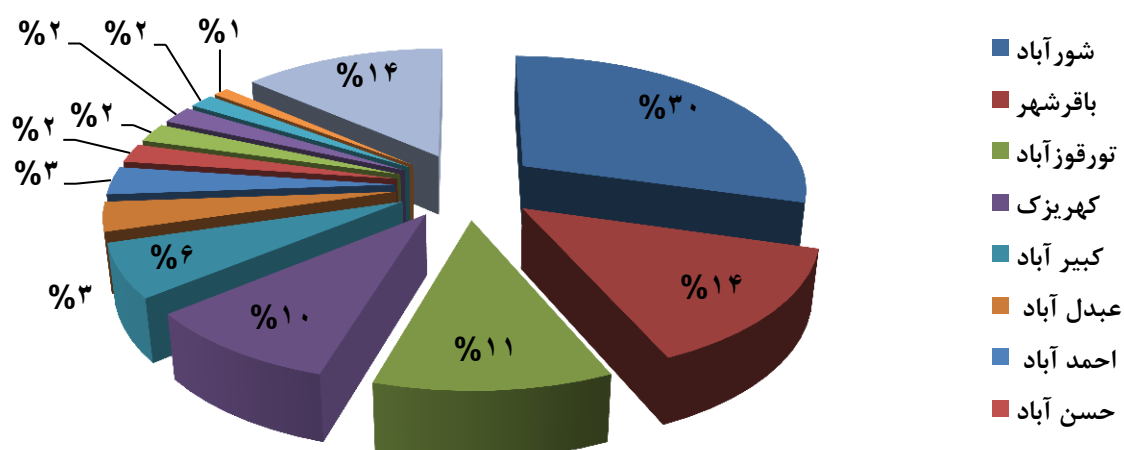
○ فراهم کردن سرویس رفت و آمد برای دانش آموزان

با توجه به پراکندگی محل سکونت بسیاری از دانش آموزان پناهنده افغان، انجمن حامی از سال اول تاسیس مرکز آموزش پایه و به خصوص به منظور افزایش نرخ حضور دانش آموزان به ویژه دختران، امکان استفاده از سرویس ایاب و ذهاب را برای دانش آموزان فراهم نمود.

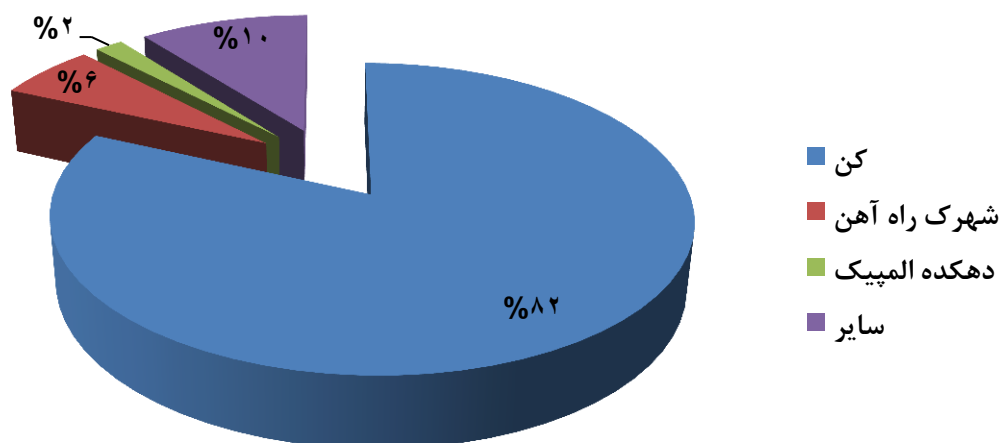
از مهمترین مزایای استفاده دانش آموزان از سرویس رفت و آمد، امنیت دانش آموزان به ویژه از نظر خانواده ها، امکان استفاده از سرویس با قیمت پایین تر و عدم نیاز به حضور فیزیکی خانواده ها در مرکز آموزش پایه و امکان گزارشگیری روزانه توسط والدین و مدرسه می باشد.

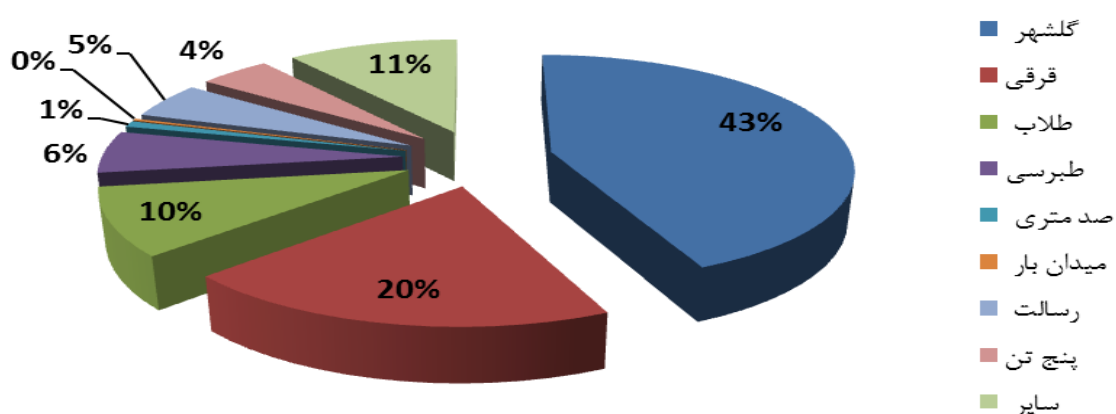
محل سکونت دانش آموزان مرکز شورآباد

محل سکونت دانش آموزان مرکز کن

محل سکونت دانش آموزان مرکز مشهد

➤ بخش دوم: مراحل بعدی اجرای پروژه

* برگزاری دوره های آموزش پایه برای زنان مهاجر و پناهنده

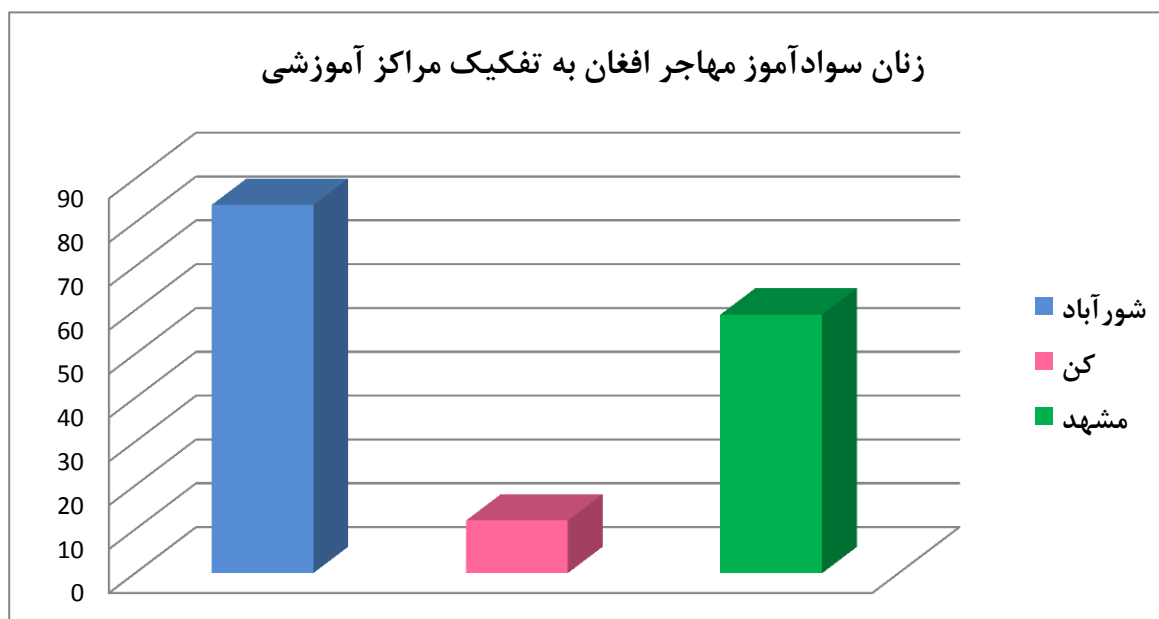
برگزاری دوره های سواد آموزی برای زنان و دختران بزرگسال مهاجر افغان، به منظور ارتقا سطح آگاهی، توان برقراری ارتباط، افزایش اعتماد به نفس، مشارکت در تجزیه و تحلیل و در نتیجه تصمیم گیریهای فردی، خانوادگی و اجتماعی آنان می باشد. همچنین برگزاری دوره های سواد آموزی، کمکی است به جلب مشارکت مادران دانش آموزان در پیگیری و کمک به فعالیتهای تحصیلی کودکان خود، تکمیل فرمهای مدرسه و سایر برنامه های آموزشی انجمن حامی و به طور کلی کاربردی نمودن آموزه ها برای آنان از جمله، نحوه تکمیل فرمهای خانه های بهداشت، آدرس گرفتن و آدرس دادن و مانند آن.

دوره سواد آموزی به زنان در مراکز آموزش پایه حامی در کلیه مراکز آموزش پایه حامی، بر مبنای شیوه آموزشی نهضت سواد آموزی و شامل سه مقطع مقدماتی، تکمیلی و پایانی می باشد که در سال تحصیلی ۹۲ - ۱۳۹۱، تعداد ۱۳۷ زن و دختر را از رده سنی ۱۵ تا ۴۵ ساله را پوشش داده است.

لازم به ذکر است که مرکز آموزش پایه کن نیز در سال جاری اقدام به برگزاری کلاسهای سواد آموزی برای زنان نموده است که بنابر درخواست زنان شرکت کننده در این دوره، کلاسهای سواد آموزی در این مرکز در طول تابستان نیز ادامه دارد.

طرح سواد آموزی به زنان مهاجر افغان

مراکز آموزش پایه انجمن حامی	شورآباد	مشهد	کن
تعداد زنان سواد آموز	۸۴	۵۹	۱۲
جمع کل	۱۵۵ زن سواد آموز		

*** راه اندازی برنامه های آموزش مهارت زندگی و آموزش مسائل بهداشتی برای زنان و کودکان افغان در کنار کلاس های آموزش پایه**

به منظور اجرای کارآمد طرح آموزش پایه و تأمین حقوق بیشتر کودکان از منظر حق بر سلامت و بهداشت روانی و جسمی، انجمن حامی اقدام به برگزاری کلاسها و کارگاه های آموزشی درخصوص مهارتهای زندگی از یک سو و مسائل بهداشتی از سوی دیگر برای کودکان (دانش آموزان) و زنان شامل سواد آموزان و خانواده های دانش آموزان نمود.

• آموزش مهارت‌های زندگی و مسائل بهداشتی برای کودکان افغان

در راستای ایجاد شرایط بهتر جسمی و روحی برای کودکان به منظور ارتقا کیفیت آموزش و به ویژه آشنا نمودن آنها با اهمیت بهداشت روانی و چگونگی دستیابی به آن به زبان ساده، کارگاه‌های آشنایی با مسائل بهداشتی و جایگاه آن در زندگی و نیز دوره‌های مهارت‌های زندگی، برای دانش آموزان مراکز آموزش پایه حامی، برگزار شد.

محورهای آموزش	گروه هدف	هدف	مدت زمان آموزش
آموزش بهداشت فردی	کلیه دانش آموزان دختر	بالا بردن سطح آگاهی از استاندارد بهداشت و افزایش فرهنگ بهداشت فردی و اطلاعات فردی خانواده‌ها	۲۴ ساعت
آموزش بهداشت فردی	کلیه دانش آموزان دختر	آشنایی با اهمیت بهداشت فردی، بهداشت مو و پوست	۲۴ ساعت
آموزش مهارت‌های زندگی	دانش آموزان مقاطع سوم، چهارم، پنجم و ششم دختر	تقویت مهارت برقراری ارتباط موثر با دیگران، آشنایی با روش‌های برخورد و مواجهه با دیگران، روش‌های برخورد منطقی	۱۵ ساعت
آموزش مهارت‌های زندگی	دانش آموزان دختر مقاطع سوم، چهارم، پنجم، ششم	آشنایی با اهمیت تعیین هدف، ارزش زمان، استفاده مطلوب از زمان، یادداشت برداری	۱۰ ساعت
آموزش مهارت‌های زندگی	کلیه دانش آموزان دختر	آشنایی با مهارت‌های جرأت مندی، توانایی نه گفتن، روش‌های مخالفت، تفکر انتقادی	۲۲ ساعت
آموزش مهارت‌های زندگی	کلیه دانش آموزان	آشنایی با جایگاه خودشناسی، تقویت انگیزه‌های تحصیلی، مسئولیت پذیری	۳۰ ساعت
آشنایی با بهداشت بلوغ	دانش آموزان دختر مقاطع سوم، چهارم، پنجم و ششم	آشنایی با مفهوم بلوغ، سن بلوغ، نشانه‌ها و ویژگی‌های بلوغ، بهداشت شخصی در دوران بلوغ	۲۱ ساعت
آشنایی با بهداشت فردی	دانش آموزان پسر کلیه مقاطع	آشنایی با مفهوم بهداشت فردی، روش‌های رعایت بهداشت فردی، اهمیت بهداشت مو	۲۴ ساعت
آشنایی با بهداشت فردی	دانش آموزان پسر کلیه مقاطع	تأثیر رعایت بهداشت فردی در پیشگیری از ابتلا به بیماری، رعایت بهداشت دست‌ها و ناخن	۱۵ ساعت
آموزش مهارت‌های زندگی	دانش آموزان پسر مقاطع سوم، چهارم، پنجم و ششم	آشنایی با مفهوم هدف، تفاوت‌ها و شباهت‌های آرزو و هدف، ویژگی‌های افراد هدفمند	۸ ساعت
آموزش مهارت‌های زندگی	دانش آموزان پسر کلیه مقاطع	آشنایی با مفهوم ارتباط با دیگران، نحوه برقراری ارتباط، انواع ارتباط، انواع برخوردها	۲۰ ساعت

آموزش مهارت‌های زندگی	کلیه دانش آموزان پسر	تقویت مهارت نه گفتن، مهارت انتقاد کردن، جرأت مندی، اهمیت استقلال	۱۸ ساعت
آموزش مهارت‌های زندگی	دانش آموزان مقاطع سوم، چهارم، پنجم و ششم	آشنایی با مفهوم مسئولیت، اهمیت مسئولیت پذیری، انواع مسئولیت، عواقب عدم انجام مسوولیت‌های محوله	۹ ساعت
آشنایی با معیارهای تغذیه سالم	کلیه دانش آموزان پسر و کلیه دانش آموزان دختر	آشنایی با اهمیت تغذیه، آشنایی با تأثیرات سوء تنقلات، آشنایی با جایگاه تغذیه سالم	۳۰ ساعت
آشنایی با بهداشت بلوغ	دانش آموزان پسر مقاطع سوم، چهارم، پنجم و ششم	آشنایی با مفهوم بلوغ، سن بلوغ، نشانه ها و ویژگیهای بلوغ، بهداشت شخصی در دوران بلوغ	۲۴ ساعت

• آموزش مهارت‌های زندگی و مسائل بهداشتی برای زنان افغان

به منظور تقویت سلامت و بهداشت روانی خانواده ها که مهمترین نهاد جامعه و موثرترین نهاد در تربیت و تفکر دانش آموزان به عنوان کودکان خانواده می باشد و به ویژه مادران ، دوره های آموزشی مهارت‌های زندگی برای خانواده ها برگزار شد.

در عین حال، نظر به اهمیت بهداشت زنان و نیز دختران جوان در خانواده ها، دوره های آموزشی در خصوص مسائل بهداشتی در دو سطح برگزار شد که یک سطح آن به مسائل بهداشت و سلامت جسمی و روانی زنان و دختران جوان اختصاص داشت.

سطح دوم این آموزشها به مسائل بهداشتی کودکان و نیز چگونگی تقویت سطح بهداشتی کودکان توسط خانواده و اهمیت آن اختصاص پیدا کرد.

محورهای آموزش	گروه هدف و تعداد	هدف	مدت زمان آموزش
بهداشت فردی و خانوادگی	۵۷۰ نفر از مادران دانش آموزان و ۹۰ نفر از زنان سواد آموز	بالا بردن سطح آگاهی از استاندارد بهداشت و افزایش فرهنگ بهداشت فردی و اطلاعات فردی خانواده ها	۱۸ ساعت
آموزش بهداشت بلوغ دختران	مادران ۴۵۰ نفر از دانش آموزان دختر	آشنایی با خصوصیات و رفتارهای دوران بلوغ دختران و چگونگی رعایت بهداشت دوران بلوغ	۲۰ ساعت
بیماریهای عفونی زنان	۲۰۰ نفر از مادران دانش آموزان و ۴۰ نفر از زنان سواد آموز	آشنایی با بیماریهای عفونی زنان و شیوه پیشگیری از ابتلا و انتقال آن	۱۲ ساعت
بیماریهای واگیردار	۳۱۰ نفر از مادران دانش آموزان و ۲۰ نفر از پدران یا برادران دانش آموزان	آشنایی با بیماریهای مسری، روشهای انتقال و پیشگیری از ابتلا	۲۴ ساعت
بهداشت کودک و مادر	۴۲۰ نفر از مادران دانش آموزان	آشنایی با بهداشت روحی و جسمی مادر و کودک در دوران پیش و پس از تولد کودک	۲۸ ساعت
بهداشت باروری	۴۶۰ نفر از مادران دانش آموزان و ۸۰ نفر از زنان سواد آموز	آشنایی با اصول مقدماتی تنظیم خانواده، بهداشت و مراقبتهای پیش از بارداری، دوران بارداری و پس از آن	۳۲ ساعت
تغذیه سالم	۲۵۰ نفر از مادران دانش آموزان	آشنایی با اصول تغذیه سالم و رعایت آن با توجه به سن و ناتوانیهای احتمالی افراد در خانواده	۱۲ ساعت
سلامت رفتاری دانش آموزان پسر	۱۳۰ نفر از مادران دانش آموزان پسر و ۲۵ نفر از پدران یا برادران دانش آموزان پسر	آگاه نمودن خانواده ها از بهداشت و رفتارهای پرخطر جنسی در پسران	۸ ساعت

*** ارتقا استانداردهای سلامت جسمی و روانی میان خانواده های افغان به منظور تقویت**

امنیت اجتماعی و فردی آنان

بی توجهی و ناآگاهی از مبانی بهداشتی در زندگی فردی، پایین بودن سطح سواد والدین، درآمد پایین و متعاقباً عدم تخصیص هزینه ای برای مسائل بهداشتی و عدم وجود امکانات بهداشتی مناسب در محل زندگی خانواده از جمله مهمترین مشکلات جمعیت مهاجر افغان در ایران در حوزه بهداشت و سلامت می باشد که منجر به بروز مشکلاتی همچون شیوع سریع برخی بیماریها میان آنان، پیگیری نکردن درمان و مزمن شدن بیماری و در نتیجه مضاعف شدن هزینه های درمان و نیز ایجاد دافعه میان جمعیت مهاجر و بومیان منطقه محل کار یا سکونت آنها شده است.

○ تشکیل پرونده سلامت دانش آموزان

این فعالیت با استفاده از دو پزشک عمومی، اقدام به انجام معاینات پزشکی از کلیه دانش آموزان و متعاقباً تشکیل پرونده سلامت مستقل برای کلیه دانش آموزان مراکز آموزش پایه شورآباد شده است. پرونده هر دانش آموز حاوی کلیه مسائل مربوط به اطلاعات شخصی، نکات و مشکلات خاص و قابل توجه در وضعیت فیزیکی و کلیه اطلاعات مربوط به مشکلات جسمی دانش آموز می باشد.

*** ارائه خدمات مددکاری و مشاوره فردی و خانوادگی به دانش آموزان**

۱- تشکیل پرونده مددکاری برای کلیه دانش آموزان

از آنجاییکه خانواده های دانش آموزان مهاجران افغان، از یک سو از گروه های پایین اجتماعی محسوب می شوند، از سوی دیگر به دلیل خشونت بالا در این خانواده ها و در نتیجه بروز مشکلات بسیار درون خانواده ها، به ویژه برای کودکان و بالا بودن آسیب پذیری آنها انجمن حامی اقدام به راه اندازی واحد مددکاری و مشاوره نموده است.

در این رابطه برای کلیه دانش آموزان تا آخر آبان ماه پرونده مددکاری و مشاوره هر دو تشکیل شد. براساس پرونده ها و ارجاعات معلمین، معاونین مرکز آموزشی و

در مراحل ابتدایی برای کلیه دانش آموزان مراکز پرونده مددکاری تشکیل شد که حاوی اطلاعات شخصی و خانوادگی هر دانش آموز می باشد. وضعیت جمعیتی خانواده دانش آموز ؛ وضعیت اقتصادی ؛ سلامت پدر و یا سرپرست خانوار ؛ وضعیت اشتغال سرپرست و یا خود دانش آموز ؛ وضعیت اسکان ؛ میزان دسترسی به تغذیه سالم و سایر اطلاعات اولیه در این مرحله در پرونده های تشکیل شده ضبط شده است.

لازم به ذکر است در آغاز سال فعالیت های آموزشی حداکثر اطلاعات رفتاری ؛ روحی و روانی قابل سنجش دانش آموز از طریق کادر آموزشی و اجرایی مدرسه به مددکار منتقل تا در پرونده شخصی دانش آموز ضبط گردید که به مرور در اختیار مشاور مدرسه قرار گرفته است .

۲- شناسایی دانش آموزان دارای مشکلات خاص

مشاوره های فردی با دانش آموزانی که به هر دلیل دارای ناهنجاری های رفتاری و یا مشکلات خاص هستند، مسئولیت مشاور هر مرکز محسوب می شود .

از عمده مشکلات رفتاری گزارش شده از دانش آموزان مراکز آموزش پایه می توان به پرخاشگری، فحاشی، لجبازی، گوشه گیری، اضطراب زیاد، عدم تمرکز، مشکلات ارتباطی، رفتارهای خشونت آمیز ؛ اعتماد به نفس بسیار پایین از حضور در جمع و ناتوانی از برقراری ارتباط موثر و مثبت با همسالان و همکلاسی های خود اشاره کرد که معمولا توسط معلمان مورد شناسایی و به مددکار و مشاور مدرسه ارجاع می گردد .

گروه دیگر کودکان با نیازها و مشکلات خاص، کودکان کار می باشند. کودکانی که بعضا به حسب جنسیت و نوع نگاه غالب خانواده به عنوان نیروی کار نگریسته می شود و چاره ای جز به دوش کشیدن مسئولیت اقتصادی خانواده از همان اوان کودکی را ندارد . آسیب های فیزیکی ناشی از انجام کارهای سخت حداقل آسیبی است که معمولا گریبانگیر این کودکان می شود و بیش از آن درگیر شدن در آسیب های روانی و روحی ؛ سوء استفاده های جسمی و روانی، بازماندن از تحصیل و از همه مهمتر بازماندن از کودکی کردن آنها و ورود زود هنگام به دنیای بزرگسالان که عامل مهمی برای افزایش خشونت در این گروه به ویژه خشونت های کلامی است.

جدول فراوانی کودکان کار در مراکز آموزش پایه حامی

مرکز آموزش پایه	دختر	پسر	کل کودکان کار
شورآباد	۱۹	۳۹	۵۸
کن	۴	۶۰	۶۴
مشهد	۶	۳۱	۳۷
جمع کل	۲۹	۱۳۰	۱۵۹

۳- مداخله مشاور و مددکار برای نظارت بر روابط دانش آموزان، معلمان، والدین و کارفرمایان

به منظور بررسی همه جانبه مشکلات و به طور کلی مشخصات و ویژگیهای اخلاقی و رفتاری دانش آموزان، نحوه برقراری ارتباط و رفتار با معلمان همسالان یا همکلاسی ها، نحوه رفتار در منزل با اعضای خانواده و عکس العمل والدین و سایر اعضای خانواده، مددکاران مراکز آموزش پایه انجمن حامی، اقدام به بازدید از منازل دانش آموزان و بررسی شرایط زندگی آنها از جمله تعداد اعضای خانواده، وضعیت مالی و نیز وضعیت تغذیه آنها و ارزیابی نیازهای خانواده براساس مشاهدات نمودند.

از جمله موارد و مشکلات رایج کودکان مهاجر در بخش مددکاری و مشاوره مراکز عبارتند از :

- فراوانی خشونت علیه کودکان در میان خانواده
- عدم تمرکز در کلاس درس به دلیل استرس و اضطراب بالا و در نتیجه سطح پائین یادگیری
- وجود تبعیض های جنسیتی در خانه میان دختران و پسران خانواده
- اختلال شنوایی و گفتاری
- رفتارهای محدود کننده برای دختران از سوی خانواده
- فراوانی مشکلات اقتصادی در خانواده
- افسردگی و عدم امید به آینده به خصوص در کودکان بزرگسال
- افسردگی غالب مادران و خشونت علیه مادران در اکثر خانواده ها
- اعتیاد پدر و یا برادران در خانه

۴- ارجاع موارد اضطرابی به کلینیک

براساس مشاوره های انجام شده با دانش آموز و خانواده وی، در صورت وجود اختلال شدید که منجر به اضطرابی محسوب نمودن مشکل در دانش آموز و یا یکی از اعضای خانواده گردد، با ارجاع تیم مددکاری به کلینیک یا نزد پزشک معتمد ، اقدام به پیگیری و درمان مشکل پیش آمده شده است .

* ارائه گزارش از وضعیت علمی معلمان

مشخصات کلیه معلمان و کارکنان مراکز آموزش پایه حامی به تفکیک هر مرکز به شرح جدول زیر می باشد. لازم به ذکر است که علاوه بر معیارهای مذکور در بخش نخست گزارش، استفاده از معلمان افغانستانی پس از برگزاری کلاسهای آموزشی روش تدریس برای آنها نیز از نکات قابل توجه برای این انجمن بوده است. همچنین استفاده از معلمینی که یا تحصیلات مرتبط یا تجربه کاری درخشان در رابطه با کار با کودکان افغان داشته باشند.

➤ بخش سوم: چالش ها و دستاوردها

* ارائه شمایی از چالش های اجرای پروژه

یکی از عوامل بازدارنده از تحصیل کودکان افغان اعم از تحصیل آنها در مدارس یا مراکز آموزش پایه حامی، کم توجهی و گاه بی توجهی خانواده های آنان نسبت به تحصیل فرزندان خود و در نتیجه عدم ثبت نام به موقع در مراکز آموزشی می باشد.

در عین حال، اخذ شهریه در مدارس دولتی و ناتوانی این خانواده ها از پرداخت شهریه، دارا نبودن کارت آمایش معتبر و متعاقبا عدم پذیرش در مدارس دولتی نیز، مزید بر علت شده است که دانش آموزان افغان از رفتن به مدارس دولتی خودداری کنند و باز مانده از تحصیل شوند. براین اساس، انجمن حامی پذیرای طیف وسیعی از متقاضیان برای ثبت نام در مراکز آموزش پایه اعم از دارندگان کارت آمایش ۹، کارت های آمایش پیشین، کارت آمایش شهرستان، پاسپورت با ویزای معتبر و گاه غیر معتبر و دانش آموزان بدون مدرک است. در عین حال، به دلیل اتکای خانواده ها به درآمد حاصل از کار فرزندان خود، از یک سو تعداد کودکان کار و از طرف دیگر تعداد کودکانی که به موقع و باتوجه به سن مناسب برای تحصیل در هر مقطع تحصیلی به ویژه در تهران بالا می باشد.

مهمترین موضوع در رابطه با مرکز آموزش پایه مشهد، تعداد بسیار زیاد متقاضیان ثبت نام در این مرکز می باشد که به دلیل محدودیت مکان آموزشی تا کنون امکان برآورده ساختن حجم بالای متقاضیان برای انجمن وجود نداشته است. لازم به ذکر است که تعداد دانش آموزان با مدارک اقامتی غیر معتبر در مرکز مشهد، نسبت به مراکز آموزشی حامی در تهران کمتر می باشد که این امر مستلزم بررسی دقیق درخصوص دلایل حضور کمرنگ این قشر که واجد شرایط حضور در مدارس دولتی می باشد، است.

سایر چالشها به تفکیک هر مرکز عبارتند از موارد ذیل:

* بررسی چالش ها در مرکز آموزش پایه شورآباد:

○ پراکندگی محل سکونت مهاجران افغان در منطقه شورآباد

- سطح پایین درآمد خانواده ها
- سطح پایین بهداشت و آگاهی بهداشتی در خانواده ها
- مخالفت با تحصیل پسران به دلیل نیاز به درآمد ناشی از کار آنها
- مخالفت با تحصیل دختران به دلیل ازدواج زودهنگام
- مخالفت با تحصیل دختران به دلیل بی اهمیت دانستن تحصیل برای دختران به ویژه پس از پایان مقطع چهارم

*** بررسی چالش ها در مرکز آموزش پایه کن:**

- اشتغال به کار دانش آموزان
- سطح پایین درآمد خانواده ها
- سطح پایین بهداشت و آگاهی بهداشتی در خانواده ها
- مخالفت با تحصیل پسران به دلیل نیاز به درآمد ناشی از کار آنها
- مخالفت با تحصیل دختران به دلیل حضور دختران و پسران در یک مرکز آموزشی
- ازدواج دختران و ممانعت خانواده شوهر از ادامه تحصیل دختر
- خشونت نسبتاً زیاد در پسران

*** بررسی چالش ها در مرکز آموزش پایه مشهد:**

- محدودیت مکان آموزشی و عدم پذیرش تعداد گسترده ای از متقاضیان
- تفکرات سنتی و بهانه تراشی های خانواده برای ممانعت از تحصیل دختران
- عدم ارائه کمک های آموزشی به دانش آموزان در منزل به دلیل کم سواد یا بیسوادی والدین
- بی توجهی خانواده ها به پیگیری بیماری کودکان و یا سایر اعضای خانواده و در نتیجه مزمن یا تشدید شدن بیماری و نیز سرایت آن به دیگران
- بالابودن نرخ زاد و ولد در میان خانواده های مهاجر افغان و پائین بودن سطح آگاهی زنان و مردان خانواده از اقدامات بهداشتی مربوطه
- کار کودک و در نتیجه، غیبت از مدرسه، خستگی در زمان آموزش و کاهش شدید تمرکز در انجام تکالیف

*** ارائه گزارشی از موفقیت ها**

- تأسیس و راه اندازی مرکز آموزش پایه برای زنان در کن

- شناسایی راهکارهایی برای جلب هر چه بیشتر زنان در منطقه کن به منظور تقویت انگیزه های آنان برای حضور در دوره های سواد آموزی به ویژه با همکاری یکی از ساکنین مورد اعتماد در جامعه محلی ساکنین منطقه کن، که با در اختیار قرار دادن منزل خود موجب ترغیب زنان برای حضور در دوره های آموزشی شد.
- برگزاری دوره های آموزش بهداشت فردی و بهداشت زنان برای تعداد بیشتری از زنان به ویژه در منطقه کن
- افزایش آگاهی نسبت به اهمیت آموزش کودکان افغان در جامعه محلی ایرانی و افغان
- افزایش چشمگیر خانواده های شرکت کننده در کلاسهای جانبی برگزار شده برای آنان
- جلب پدران و گاه برادران دانش آموزان برای شرکت در کلاسهای جانبی در مراکز آموزشی یا حضور در مراکز به منظور پیگیری وضعیت تحصیلی کودک خانواده
- تقویت دسترسی به خانواده ها و به خصوص مادران برای ارائه خدمات آموزشی و بهداشتی مورد نیاز خانواده های مهاجر
- افزایش فضای آموزشی با افزایش تعداد کلاس های مرکز آموزش پایه مشهد
- افزایش همکاری تسهیلگران محلی آموزش دیده در طرح تقویت خانواده سالم و پیشگیری از خشونت های خانگی برگزار شده توسط انجمن حامی با مراکز آموزش پایه مشهد و جامعه محلی
- افزایش همکاریهای مشترک با موسسات خیریه مهاجرین در استان خراسان رضوی به منظور افزایش خدمات رسانی به کودکان و خانواده های نیازمند
- فعالیتهای گسترده و اطلاع رسانی وسیع به ویژه میان مسئولین ایرانی آموزش پناهندگان و مهاجران افغان مقیم ایران در خصوص لزوم برخورداری آنها از تحصیل
- ایجاد حساسیت میان مسئولین آموزش و پرورش نسبت به لزوم حذف یا کمرنگ شدن جایگاه شهریه های لازم برای ثبت نام دانش آموزان پناهنده افغان در مدارس دولتی